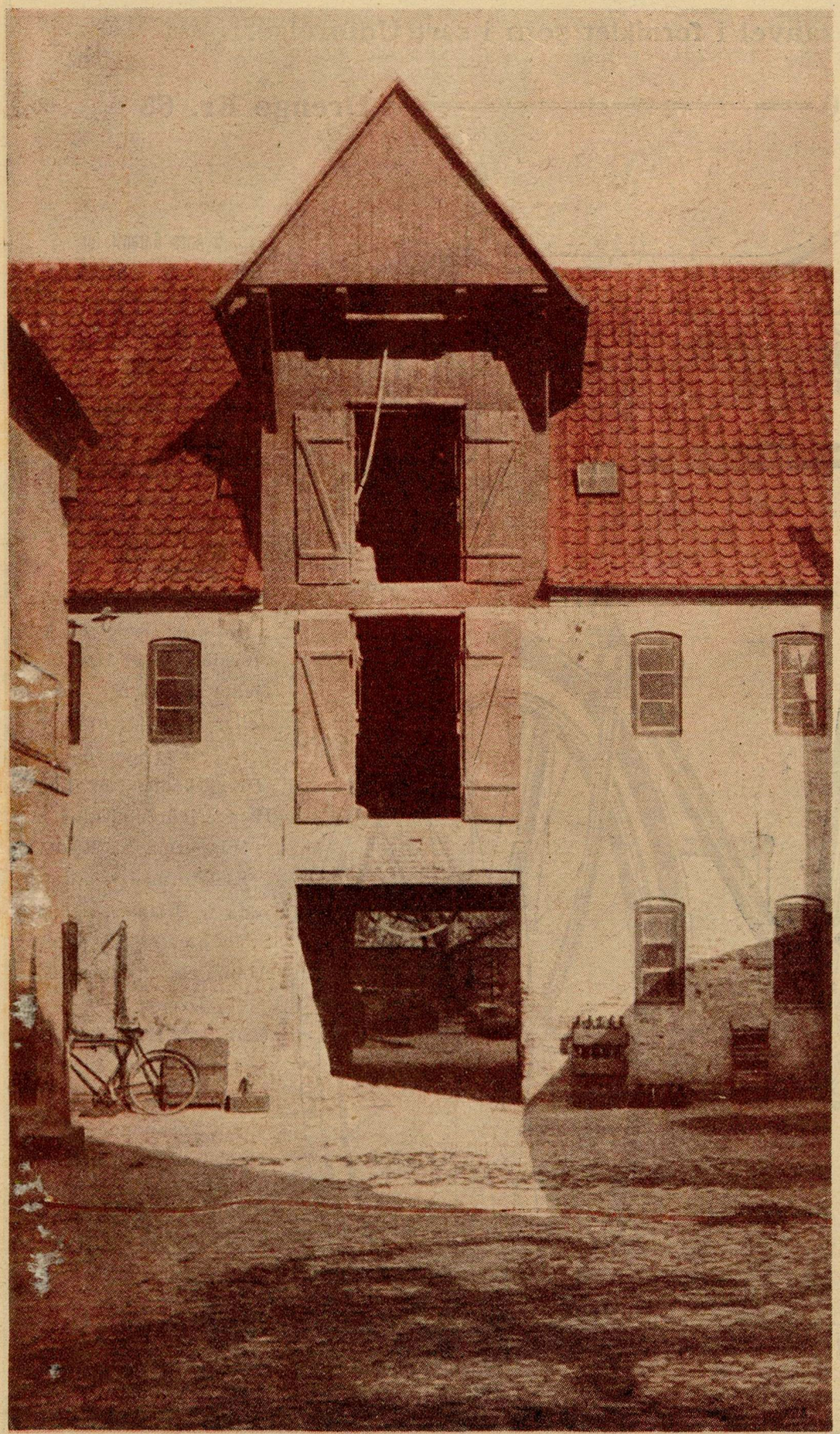
BRUGSFORENINGS~BLADET

8. AARGANG NR. 5 5. MARTS 1935

Fra Fællesforeningens Barndom –

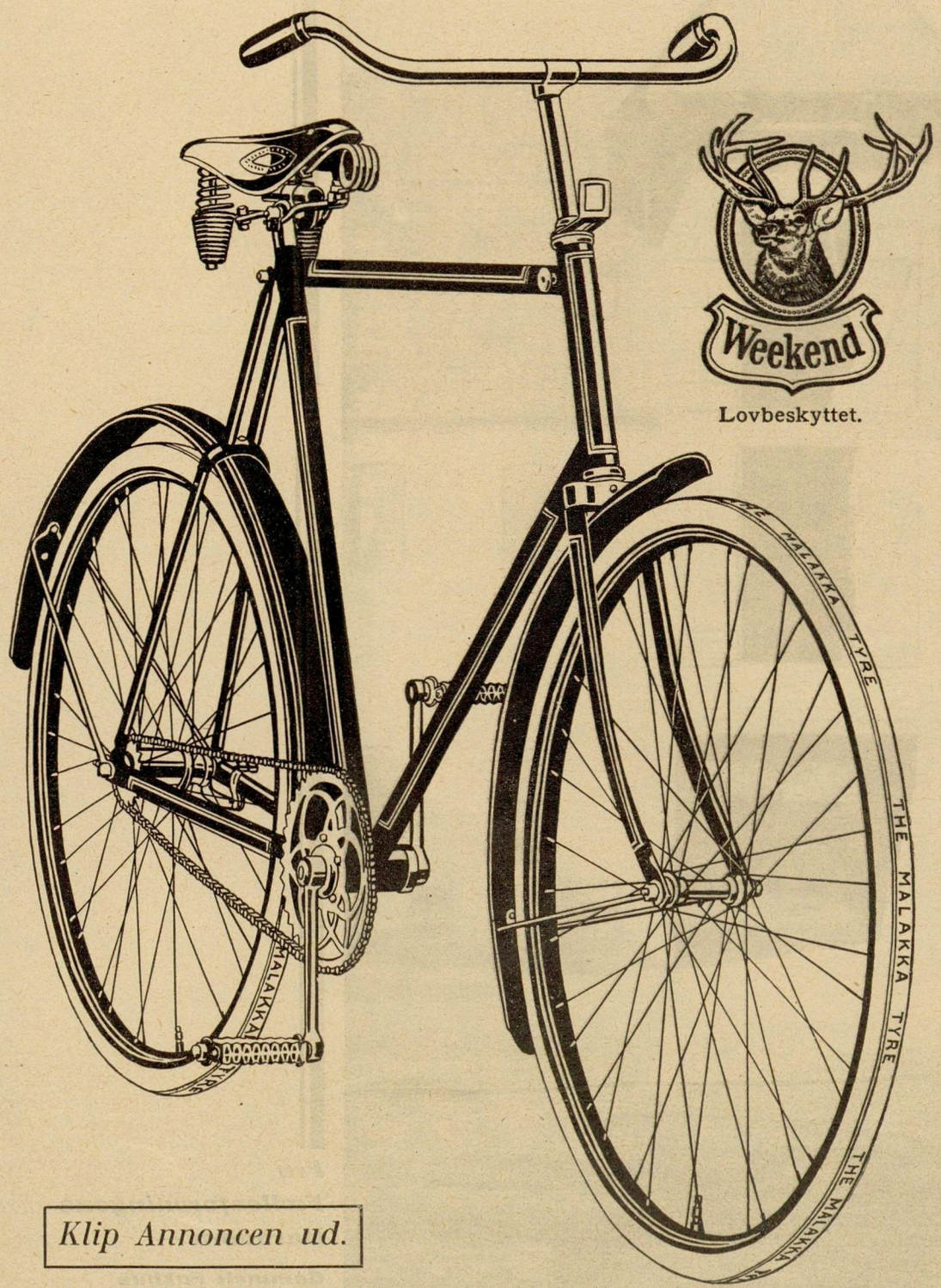
Gammelt Pakhus ved Vejle Afdeling.

Herre- og Drenge-Cyklen „Weekend“

Original F. D. B. — Model 1935.

Faas saavel i forniklet som i sort Udførelse.

Herre Kr. 70 ═══ Drenge Kr. 65

Weekend

Lovbeskyttet.

5 Aars Garanti for Materiale- og Fabrikationsfejl ved Stel og Lejer og 1 Aar for Gummi.

Dyb, sort Ovnlakering med dobbelte Guldlinier.
Klokkeleje-Krank, Gummiklods-Pedaler, rustfri Eger.
»Mundus« Frinav.
Styr af engelsk Model.
»Dunlop«-Sadel eller forniklet med Hængefjedre og af gult Læder eller Elastik-Konkurrence-Sadel.
Drengesadlen har ikke Hængefjedre. Katteøje.
»Wippermann« Kæde.
Klokke med kraftig Klang.
Stelhøjder 22″, 24″, 26″.
Almindelig Højde er 24″.
Drenge 18″
(kan paa Bestilling ogsaa leveres i 16″).
Slangeløs Pumpe.
Taske med Oliekande og Værktøj.

●

Klip Annoncen ud.

Faas kun i Brugsforeningen.

BRUGSFORENINGS~BLADET

8. AARGANG NR. 5 — 5. MARTS 1935

DETTE NUMMER INDEHOLDER:

Forsidebillede: Fra Fællesforeningens Barndom —
Statens Fordeling af Retten til at importere. Af Fr. Nielsen 95
Fra Arbejdet hjemme og ude 97
Flaget er hejst 99
Priserne ved Januar 1935 100
Den gamle Brugs. Af E. Bønnelycke 101
Den bedste Reklame. Af C. Kragh 101
Smaa Træk fra en stor Udvikling. Af Jul. E. Eskildsen 102
Om Foderblandinger til Høns. Af Kr. Jørgensen 105
Jens Vejmand. Af Caja Rude 106
Hjemmets Opgaver 107
Lille P. Brugs 110
Søren Vims 111
F. D. B.-Sprog 112

STATENS FORDELING AF RETTEN TIL AT IMPORTERE

AF DIREKTØR FREDERIK NIELSEN

I sit Foredrag i Nationaløkonomisk Forening for nogen Tid siden nævnede Lederen af Nationalbankens Valutakontor Kontorchef E. Cohn, at alle Importører som Følge af Importrestriktionerne maatte leve under det Indtryk, at de kunde sælge langt flere Varer, end de under de nuværende Forhold var i Stand til at importere, men hvis Restriktionerne ophævedes, vilde Importørerne opdage, at der ikke blev større Omsætning til hver især, end der var før.

Direktør Fr. Nielsen.

Alligevel lider den Importør, hvis Forretning er i Fremgang, langt mere under Valutakontorets Importfordeling, end den Importør, hvis Forretning er i Tilbagegang, ja maaske dømt til Likvidation eller Fallit. Her kan Fordelingen af Valuta-Attester, der giver Ret til Indførsel, komme som en reddende Hjælp, thi Varer med Valuta-Attest, som der er stærk Efterspørgsel efter, og paa hvilke der er en god, ja maaske en overordentlig stor Fortjeneste, kan selv den dummeste og dovneste overkomme at omsætte med Fordel.

Tilslutningen til Brugsforeningerne har i en Aarrække været i en betydelig Stigning, og dette gælder ogsaa de seneste Aar. Brugsforeningernes samlede Omsætning kan ikke opgives nøjagtigt, da endnu ikke alle Brugsforeninger opgiver de nødvendige Oplysninger til Statistikken. Derimod har vi et sikkert Barometer i F. D. B.'s Omsætning, der steg fra 131 Mill. Kr. i 1931 til 168 Mill. Kr. i 1934, til Trods for at Salget af mange indførte Varer paa Grund af Importbegrænsningen gik betydeligt ned. Men Stigningen i Tilslutningen til Brugsforeningerne fremgaar maaske endnu tydeligere af følgende Tal, der viser F. D. B.'s Omsætningsforøgelse i de sidste 6 Aar i to Nødvendighedsartikler, af hvilke Forbruget er nogenlunde upaavirket af gode og daarlige Tider, og som alle Grossister har kunnet faa uden Begrænsning, nemlig:

	Sukker:		Tændstikker:	
1929	33.608	Tons	32.155	Mille
1930	36.208	»	36.047	»
1931	38.447	»	35.953	»
1932	41.254	»	37.577	»
1933	43.991	»	41.514	»
1934	45.711	»	43.207	»

Det samlede indenlandske Forbrug af Sukker saavel til Husholdnings- som til industriel Brug var i 1929 163.000 Tons (173.000 Tons minus Mælkekondenseringsindustriens Forbrug 10.000 Tons, der væsentlig eksporteres) og i 1933 170.900 Tons (179.400 minus 8.500 Tons).

F. D. B.'s Salg til Brugsforeningerne er saaledes steget fra 20,6 pCt. af det samlede indenlandske Forbrug i 1929 til 25,7 pCt. i 1933.

Den procentvise Stigning i Brugsforeningernes Andel i det samlede Salg af Tændstikker til indenlandsk Forbrug har formentlig været tilsvarende, men Tallet kan ikke opgives nøjagtigt, da der tidligere fandt en betydelig Import af Tændstikker Sted, og saavel den som Udførselen findes i den offentlige Statistik angivet i Tons. F. D. B.'s Salg er i de sidste 6 Aar steget med 34,4 pCt. Tallene ovenfor er tilstrækkelige til klart og tydeligt at fastslaa, at Brugsforeningerne vedvarende er i stærk Vækst. Derfor maa Brugsforeningerne med Styrke kræve at faa den samme Andel i Importen af de forskellige Varer, som de havde i 1931, saa længe dette Aar danner Grundlaget for Fordelingen af Attestbevillingerne.

Vi er overbevist om, at Valutakontorets Ledelse har Vilje til at gøre Ret og Skel mellem Importørerne, og vi kan heller ikke tvivle om, at den vil erkende, at det er vor Ret at kræve vor Andel i Importen af 1931 opretholdt, indtil man finder et bedre og mere smidigt Grundlag for Fordelingen, der bl. a. tillader de nyere og mere rationelle Former for Varefordeling at udvikle sig.

Et er imidlertid at have Vilje til at fordele Importretten retfærdigt, et andet at være i Stand til at foretage Fordelingen saaledes, at den kan staa for en kritisk Undersøgelse. Da ingen tvivler om Valutakontorets Ledelses redelige Vilje, er der heller ingen, der kan tvivle om, at iøjnefaldende, uretfærdige Fordelinger senere vil blive rettet, saa der tilkommer enhver, hvad han har Ret til.

I al Almindelighed har man ikke Lejlighed til at kontrollere, om man faar Valutabevillinger til den Andel af Importen, man har Ret til, fordi man intet Kendskab har til, hvor stort et Beløb der fordeles. Man faar blot Underretning om, hvor meget man selv har faaet tildelt.

For Valutaperioden 1. Januar—1. Maj 1935 er det imidlertid sivet ud, at der til Indførsel af tørrede Blommer udstedtes Valutabevillinger for et samlet Beløb af 850.000 Kr. Heraf modtog F. D. B. Valutabevilling paa 102.400 Kr. eller 12 pCt. Vi var himmelfaldne. I 1929 udgjorde F.D.B.'s Salg af tørrede Blommer 26,9 pCt. af den samlede Import, i 1930 27 pCt. og i 1931 25,6 pCt. I de tre Aar solgte F. D. B. ialt 3.359 Tons tørrede Blommer. Hele dette Kvantum havde vi selv importeret, med Undtagelse af 15 Tons, som vi paa Grund af Varemangel havde købt loco. Grundlaget for Importen skulde være Indførselen i 1931. Aarene 1929 og 1930 er dels taget med for at vise, at vort normale Salg allerede før 1931 laa over en Fjerdedel af den samlede Import til Hjemmeforbrug, og dels fordi den offentlige Statistik opgiver den samlede Import, medens F. D. B.'s Tal angiver dennes Salg; men ved at foretage Sammenligningen over flere Aar ophæves eventuelle Forskydninger, og Gennemsnitstallene giver det rette Billede af F. D. B.'s Andel i den samlede Indførsel.

Af alle øvrige tørrede Frugter udstedtes der for samme Periode Valutabevillinger

fra i Dag:

DAVRE GRYN

Vejle Dampmølle, som ejes af Brugsforeningerne, fremstiller nu DAVRE Havregryn i lufttætte Pakker. Den nye Grynmølle, hvor Grynene fremstilles under gennemført Laboratoriekontrol, er i sin Art den mest moderne og fuldkomne, der findes.

50 ØRE

PR. 1/1 KILO NETTO VÆGT

DAVRE Gryn er Havregryn af højeste Kvalitet. Der er **to** Finheder: *finvalsede*, som koger paa 2 Minutter, **grovvalsede,** som koger paa 4 Minutter.

1/2 Kg Nettovægt: **26 Øre.**

for et samlet Beløb af 650.000 Kr. Heraf tildeltes F. D. B. 79.700 Kr. eller 12,2 pCt. I 1929 udgjorde F. D. B.'s Salg af disse tørrede Frugter 18,5 pCt. af den samlede Indførsel, i 1930 19,9 pCt., i 1931 18,2 pCt. Ialt solgte F. D. B. i disse tre Aar 3.875,1 Tons tørrede Frugter eksklusive Blommer. Ogsaa hele dette Kvantum importerede F. D. B. selv med Undtagelse af 62,3 Tons, der af samme Aarsag som nævnt ovenfor købtes loco.

I flere Aar har F. D. B.'s Andel i den samlede Omsætning af tørrede Frugter ekskl. Blommer ligget tæt ved 20 pCt., og der tildeles den nu 12 pCt.

Mod denne Sammenligning kan indvendes, at F. D. B.'s Opgørelse er kvantitativ, medens Valuta-Attesterne fordeles paa Import v æ r d i e n, og der vil antageligt fra anden Side som saa ofte før blive hævdet, at Brugsforeningerne forhandler daarlige og billige Varer, og at F. D. B.'s Værdiandel i Importen som Følge deraf er væsentlig ringere. En Undersøgelse vil vise, at dette ingenlunde er Tilfældet, og F. D. B. er for at faa sin Ret villig til under Kontrol af en statsautoriseret Revisor at lade foretage en værdimæssig Opgørelse af Importen.

Naar den sidste Fordeling af Valutabevillinger til Indførsel af tørret Frugt er faldet ud til saa stor Ugunst for Brugsforeningerne, skyldes det hverken Tendens eller Fejlregninger paa Valutakontoret, men den Omstændighed, at Fordelingen er foretaget paa et nyt Grundlag af Valutakontoret i Samraad med en hel Række, i alt seks, Handelsorganisationer, der omfatter Importører og Agenter i tørret Frugt- og frisk Frugt-Brancherne. Hvilket Grundlag det er, man forsøgsvis er enedes om at fordele paa, er vi ikke klar over, thi skønt Brugsforeningerne omsætter henimod de $^{2}/_{8}$ af den tørrede Frugt, der sælges heri Landet, har Valutakontoret sammen med de seks Handelsorganisationer, hvis Medlemmer omsætter de andre $^{6}/_{8}$, ordnet det nye Grundlag for Fordelingen, hvorefter F. D. B. fik sine Valuta-Attester tilstillet. Hvis de tilkaldte Organisationer hver har haft een Stemme, burde F. D. B. have været tilkaldt med to Stemmer.

Nu er Skaden sket, og kan den ikke rettes i indeværende 4 Maaneders Periode, maa Brugsforeningerne lide under den, men til Gengæld maa Brugsforeningerne kræve, at det, de fik tildelt for lidt i første Periode, f a a r d e t i l d e l t e k s t r a i den følgende 4 Maaneders Periode.

Et andet Krav, som Brugsforeningerne maa stille, er, at de 3 pCt. af Importen, der ifølge den sidste Valutalov kan tildeles nye Importører, ikke delvis tages af Brugsforeningernes Import. Denne Forholdsregel er medtaget i Loven for ikke helt at give Importørerne i 1931 Monopol paa Indførselen og for at skabe Mulighed for, at der kan opstaa nye Importører. Forholdet er jo imidlertid det, at medens Brugsforeningernes Organisation bevidst gaar ud paa at samle deres Import under et, nemlig under F. D. B., varetages Importen til de Handlende og til Industrien af Hundreder af Importører. I de sidste 4 Aar er der oprettet 47 nye Brugsforeninger, og adskillige er under Forberedelse, men der opstaar ikke af den Grund flere Importører til Dækning af Brugsforeningernes Behov af udenlandske Varer. De nye Brugsforeninger gaar som et Led ind i den samlede Organisation, og selv om der oprettes 100 nye Brugsforeninger, vil deres Importbehov blive varetaget af den ene Organisation, Brugsforeningerne i Fællesskab driver, bl. a. netop med denne Opgave for Øje. De 3 pCt. kan nu tages af den samlede Import, altsaa ogsaa af Brugsforeningernes Indførsel, men da Brugsforeningerne aldrig vil komme i Betragtning ved Uddelingen af disse 3 pCt., der udelukkende vil tilfalde Importører, der forsyner de Handlende og Industrien, er det urimeligt, at Brugsforeningerne skal afgive nogen Del af deres Indførsel til dette Formaal.

Brugsforeningerne maa kræve:

1) at Fordelingen af Valutabevillingerne sker paa et saadant Grundlag, at Brugsforeningerne virkelig faar — og opretholder — deres Andel i Importen i 1931, der ifølge Betemmelserne danner Grundlaget for Bevillingernes Fordeling.
2) at Bevillingerne til nye Importører, der som Følge af Brugsforeningernes Organisering af deres Import udelukkende kan komme andre end Brugsforeningerne tilgode, ikke delvis tages af Brugsforeningernes Import.

Hvis de Handlende indenfor de forskellige Brancher havde organiseret deres Import paa tilsvarende Maade som Brugsforeningerne, vilde ingen et Øjeblik tænke paa at forøge de Handlendes Import paa Brugsforeningernes Bekostning, eller omvendt. Den Omstændighed, at Importen til de Handlende og til Industrien ikke er organiseret paa en tilsvarende Maade, men udføres af et overordentlig stort Antal større og mindre Importører, maa ikke bevirke, at Brugsforeningerne forfordeles.

Brugsforeningerne maa naturligvis ligesom alle andre bøje sig for Loven, der danner Grundlaget for Importindskrænkningen, og skønt de er i stærk Fremvækst, er de ogsaa villige til at bøje sig for den Regel, at Importen i 1931 skal være bestemmende for, hvor meget den enkelte Importør faar tildelt, saa længe denne Regel virkelig opretholdes overfor alle andre Importører.

Paa den anden Side kræver Brugsforeningerne, at de ubeskaaret faar tildelt Valutabevillinger til Indførsel af den samme Andel i Importen, som de allerede havde i 1931, og dette Kravs Berettigelse er saa indlysende, at det maa imødekommes.

Ikke Boycot, men kun »Gensidighed«.

Det vil erindres, at der indenfor Købmændenes Kredse for Tiden arbejdes for Dannelse af en Organisation »Frie Erhvervs Værn«, hvis Formaal er at bekæmpe Andelsbevægelsen og da ganske særlig Brugsforeningerne. Der udfoldes Bestræbelser i Landets forskellige Egne for at vinde Fodfæste for Sammenslutningen, men saa vidt man kan forstaa og læse mellem Linierne i Meddelelser, som foreligger bl. a. i de forskellige Købmandsblade, gaar det ikke saa helt let med at faa en Tilslutning, som efter Købmændenes Opfattelse kunde betyde noget. Saa helt let er det naturligvis heller ikke for en almindelig Landhandler at sætte sig i et aabenlyst Modsætningsforhold til en meget stor Del af Befolkningen, nemlig alle dem, der staar som Medlemmer i Brugsforeningerne! Fra vor Side kan man i og for sig ikke have noget imod, at Linierne bliver trukket op, idet det ifølge Sagens Natur først og fremmest vil virke til at tømre Medlemskredsen fastere sammen om Brugsforeningerne. Noget Resultat af en saadan Organisation i Retning af, at den skulde blive Brugsforeningernes Banemand tør vi i hvert Fald nogenlunde sikkert garantere, at der *ikke* vil komme til at vise sig.

»Frie Erhvervs Værn« virker paa mange forskellige Maader, bl. a. ogsaa saaledes, som vi her i Bladet har fremdraget Eksempler paa, ved at genere de Mennesker, som er Brugsforeningsmedlemmer, i Udøvelsen af deres Arbejde eller i Adgang til Arbejdet. Denne Form er aabenbart faldet forskellige for Brystet ogsaa indenfor Købmændenes egen Kreds, og i en Artikel i »Dansk Handelsblad « — for en Gangs Skyld klar og velskreven — tager en Købmand (H. Thygesen) til Orde imod den Boycotning, som forsøges af »F. E. V.«.

Dette har givet »Dansk Handelsblad« Anledning til et Svar af den sædvanlige anstrengte Art. Bladet hævder, at den omtalte Organisation ikke paa sit Program har noget om Boycot af kooperative Medborgere og søger at luske uden om de foreliggende Tilfælde med følgende Bemærkninger:

»Det, der er blevet opfattet som Boycot, er kun, at F. E. V. vækker de frie Erhvervsfolk op til Eftertanke og aabner deres Øjne for *Gensidigheden* ogsaa i de Tilfælde, hvor der ikke foreligger direkte Samhandel.«

Dette lyder maaske besnærende, hvis blot ikke Bladet havde trampet videre med følgende Forklaring:

»En Købmand, der skal have udført et Malerarbejde, er ikke i Tvivl om, hvem han skal lade udføre det, hvis han har en

Maler som kunde. Men hvis han tilfældigvis ikke har en Maler blandt sine Kunder, saa bør han, siger »F. E. V.«, *tænke* paa, om det ikke er fornuftigere at vælge en Maler, *der er Kunde hos en anden Købmand,* fremfor en Maler, der gaar hen i Brugsforeningen med Fortjenesten hos Købmanden«.

Dette, hævder Bladet, er ikke Boycot. Hvad det da er, skal vi ikke søge at finde ud af, af gode Grunde. Bladet tilføjer, at der i saadanne Tilfælde ofte udvises *Tankeløshed* hos Købmændene, og det er denne, man vil til Livs. Iøvrigt tilføjes der saa følgende Bemærkninger om Tankeløsheden indenfor Handelsstanden:

»I Kooperationen, der bl. a. nu raader over en meget stor, energisk propagerende Presse (Vi takker for Komplimenten! *B.-B.s Red.*) er der meget lidt af den Slags Tankeløshed; men blandt de frie Erhvervs Udøvere blomstrer Tankeløsheden frodigt, saa snart den *direkte* Interesse er ude af Syne.«

Ikke sandt — det er af sine egne, man skal høre Sandheden!

*

Ned med de udestaaende Fordringer!

I adskillige Brugsforeninger arbejdes der i disse Aar energisk paa Nedbringelse eller fuldstændig Udryddelse af alt, hvad der hedder udestaaende Fordringer, og saa vidt vi kan skønne, er der allerede som Helhed naaet et godt Skridt fremad paa dette Punkt. Forskellige Fremgangsmaader tages i Anvendelse, mere eller mindre radikale. Fra Salling har vi nu en Meddelelse om, at der i *Aasted* Brugsforening fornylig er truffet den klare og utvetydige Beslutning, at ingen, der har Gæld til Foreningen, kan faa sit Overskud udbetalt, saa længe Gælden ikke er betalt, men vil faa det paagældende Udbytte afskrevet paa Gælden.

*

Revisionsforholdene til Drøftelse i Aarhus.

Paa Foranledning af F. D. B.s Repræsentant i 11. Kreds, Gdr. *L. Pedersen,* Todbjerg, afholdtes d. 7. Februar et stort Møde i Aarhus, hvor Revisor *Chr. P. Nielsen,* F. D. B., holdt et oplysende Foredrag om Revisionsarbejdet i Brugsforeningerne. Taleren rettede særlig sin Opmærksomhed paa den hjemlige Revision og dennes Opgaver, idet han paa Grundlag af et Skema, som var fordelt blandt Tilhørerne, gennemgik de forskellige Poster og Forhold, som Revisionen skal beskæftige sig med.

Foredraget gav Anledning til en Drøftelse, hvori adskillige af Tilhørerne deltog, og saavel Deltagelsen i Mødet som dettes Forløb er et fornyet Udtryk for den Interesse, man i stigende Grad tillægger Gennemførelsen af gode og solide Regnskabsforhold i Brugsforeningerne.

*

Holbæk kooperative Husmoderforening

afholder for Tiden en Foredragsrække for sine Medlemmer. Den 1. Februar holdt Forstanderinde Frk. *Dagny Pedersen* Foredrag om Emnet: Huslig Økonomi. Paa Grundlag af et Budget paa 3000 Kr. aarlig gennemgik Taleren de forskellige Husholdningsposter. Foredraget fulgtes med stor Interesse og gav Anledning til Diskussion.

Den 21. Februar afholdtes en Demonstration i Madlavning, og den 14. Marts holdes paany Foredrag, hvor Fuldmægtig *Anna Westergaard,* København, taler om Pigekaar og Drengekaar.

*

Kvinderne kommer med.

Fra *Skellerup* Brugsforening (Hobro) meddeles det os, at man ved en Generalforsamling den 14. Februar for første Gang indvalgte en Kvinde som Medlem af Bestyrelsen, nemlig Fru *Manna Sørensen.* I Forbindelse med Generalforsamlingen holdt iøvrigt F. D. B.s Repræsentant i 5. Kreds, *Ebbe Holm,* Støvring, Foredrag med Lysbilleder om Brugsforeningsbevægelsens Udvikling med særligt Henblik paa F. D. B.s Virksomhed. Sluttelig var der fælles Kaffebord.

*

Dametur til Aalborg.

Uddeler *Pedersen* i Agersted Brugsforening foranstaltede for nogen Tid siden en vellykket Tur for Foreningens Damer ind til Fællesforeningens forskellige Afdelinger i Aalborg. Efter et fælles Kaffebord besaa man Isenkram- og Kolonial-Afdelingerne, og senere aflagde man Besøg i Manufaktur-Afdelingen i Bispensgade. Efter hvad der meddeles os, har denne fornøjelige og indholdsrige Tur vakt stor Tilfredshed blandt Deltagerne, saa man maa forvente, at noget lignende vil blive forsøgt en anden Gang — og maaske ogsaa andre Steder.

*

Nyt fra Kolding.

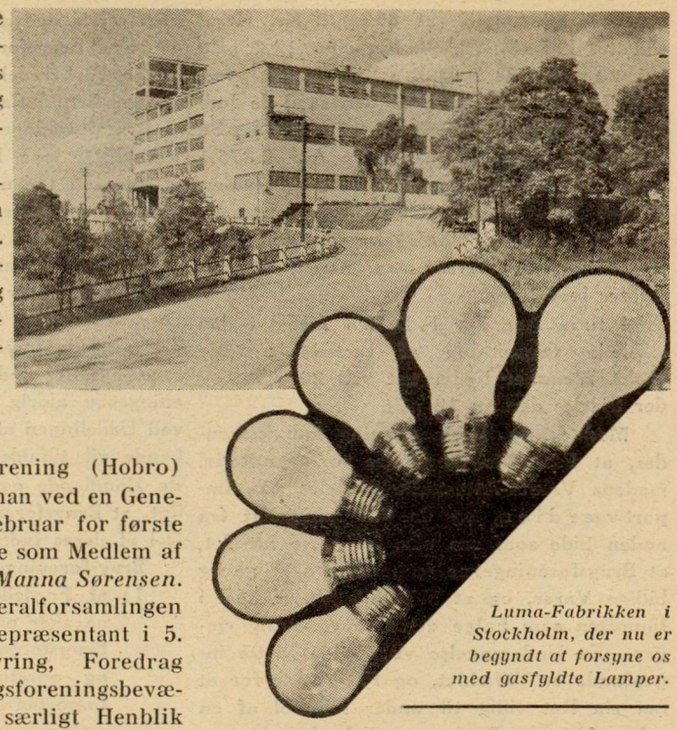
Fra F. D. B.s Fabrikker i Kolding foreligger der atter et Par Nyheder. Den fine lille Æske *F. D. B.s rene Chokolader* har nu faaet en Storebror, nemlig en diger Æske paa 300 gr. Endvidere har man begyndt at indføre noget, der hedder *Toffees,* og som er meget lækre. Det er fint indpakkede Bolcher, som minder om Karameller, men indeholder mange Slags Smagsstoffer: Kaffe, Kakao, Lakrids, Anis, Citron og Honning. Dejligt at sætte Tænderne i.

Af gamle Bekendte fremtræder Mælkepastillerne i en ny fin Gaveæske, og Porcelænsbolcherne venter stor Sukces som smaa Paaskeæg.

*

Nu kan vi faa gasfyldte Luma-Lamper i Danmark.

Som bekendt maaler man Glødelamperne Størrelse efter deres Watt-Forbrug, og man har Pærer paa 15—25—40—60—75 og 100 Watt. De første tre Størrelser har lufttomme Pærer, medens de tre sidste er gasfyldte. Indtil Slutningen af sidste Aar har der foreligget Patenter, som hindrede,

Luma-Fabrikken i Stockholm, der nu er begyndt at forsyne os med gasfyldte Lamper.

at Luma-Fabrikken kunde indføre gasfyldte Lamper her til Danmark. Det paagældende Patent er imidlertid nu udløbet, og man kan altsaa nu faa Luma-Lamper ogsaa i Størrelser fra 60 Watt og opefter.

I de gasfyldte Lamper modvirkes den Sværtning af Glasset, som ellers finder Sted, og de lyser derfor kraftigere. Imidlertid begynder denne Virkning først rigtig ved 60-Watt-Lamperne, medens de mindre Lamper i Almindelighed er mest økonomiske som lufttomme. Dog fremstiller Luma ogsaa 40 Watt-Lamper som gasfyldte særlig med lavere Spændinger paa 110—130 Volt for Øje.

Den nye Mulighed for Luma-Lamperne vil sikkert mødes med de danske Brugsforeningsmedlemmers Ønske om ogsaa paa de nye Omraader at benytte deres egen Glødelampe.

*

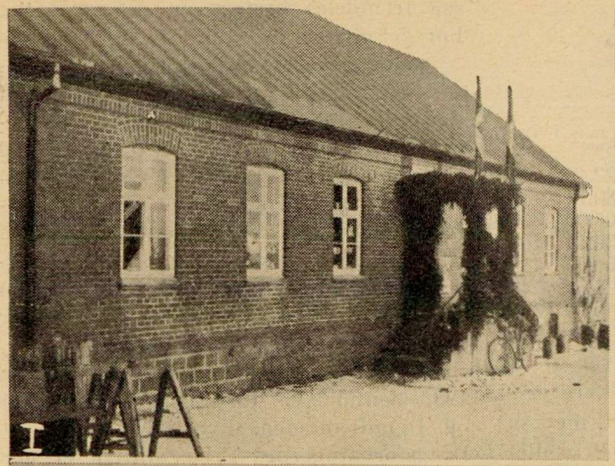
Et dansk Brugsforenings-Skuespil opført i Tjekkoslovakiet.

For nogen Tid siden modtog vi fra Tjekkoslovakiet et trykt Skuespil ved Navn »Die Weber von Rochdale«. Ved nærmere Eftersyn viste det sig, at dette var en Oversættelse af et dansk Brugsforeningsskuespil af Agitationschef i »H. B.« *Engelbert Nielsen.* Stykket opførtes for et Par Aar siden i København under Navnet »Folkene fra Tudsestræde« og blev omtalt ogsaa her i Bladet. Iøvrigt uden at Forfatteren var gjort bekendt dermed, har Skuespillet fundet Vej til Tjekkoslovakiet, hvor det har været opført forskellige Steder og vakt stærkt Bifald. Som det fremgaar af Emnet, omhandler det Brugsforeningsbevægelsens første Dage i Rochdale, hvorfor det da ogsaa ganske naturligt kan forvente at møde Interesse paa internationalt Grundlag, ligesom den Tanke, det omhandler.

*

Nybygning i Brugsforeningerne.

Gjesing Brugsforening (i Nærheden af Skanderborg) der i Sommer er bleven ombygget, moderniseret og forsynet med nyt Butiksinventar — i røde og gule Farver — afholdt den 9. Februar Rejse-

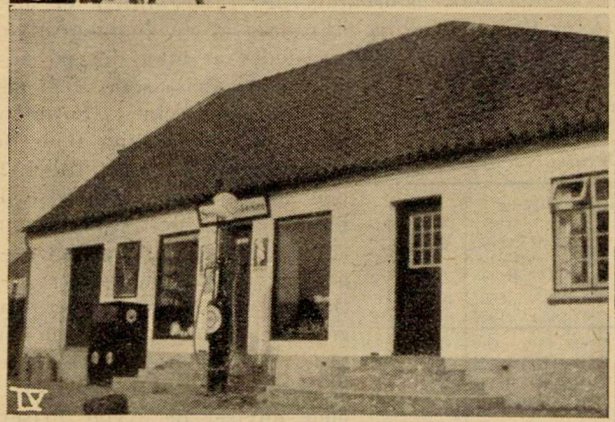

I—III: *Billeder fra den jubilerende Ølsted Brugsforening.*

Nr. I: *Foreningens Bygning i Festskrud.*

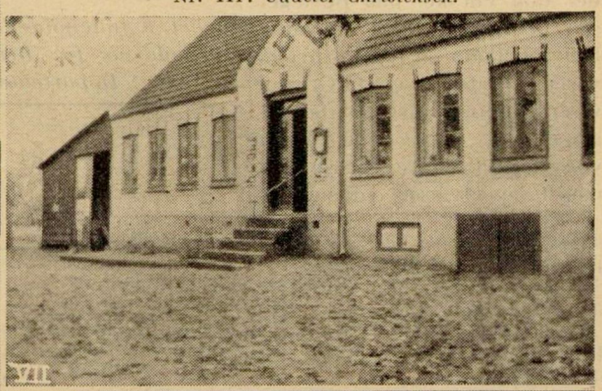
Nr. II: *Fra venstre, Nr. 1, Formanden Grd. L. Gertsen. — Nr. 5, Regnskabsføreren, Grd. N. Nielsen.*

Nr. III: *Uddeler Christensen.*

IV—VI: *Fra Smidie Brugsforening. —* Nr. V: *Foreningens Formand Rasmus Leth.* Nr. VI: *Uddeler Th. Jensen.*

Nr. VII og VIII: *Gjesing Brugsforening før og efter Ombygningen.*

gilde, hvori deltog 170 Medlemmer. Ved de pyntede Kaffeborde bød Formanden Rentier *M. P. Madsen* Velkommen og takkede Haandværkerne for deres gode Arbejde.

Foreningens Regnskabsfører Lærer *Jensen* fortalte Brugsforeningens Historie fra dens Start i 1896 til nu. Første Aars Omsætning var 5000 Kr. — sidste Aars Omsætning var 109,000 Kr. Omsætning ialt 2¼ Mill. Kr. I Overskud er der udbetalt 189,000 Kr.

Repræsentant for F.D.B.s 4. Kreds Gdr. *Rs. Laursen,* Brund, talte om Fællesforeningen, om dens Fremgang og om det store Milliontal, dens Omsætning nu er paa. Proprietær *E. Bojsen,* Lethenborg, udtalte som et af Foreningens første Medlemmer sin Tilfredshed med Virksomheden og Ledelsen og udtalte en Tak til Lærer Jensen for det store Arbejde, han havde gjort for Brugsforeningen. Uddeler *P. Bruun* takkede Medlemmerne for de nye Lokaler. F.D.B.s Chokoladefilm fremvistes derefter og lønnedes med Bifald. Til Slut var der Dans. *X. X.*

Regnskabsføreren, Gdr. *N. Nielsen,* gav derefter en Oversigt over Foreningens Udvikling i de forløbne 50 Aar, hvoraf fremgik, at Foreningen har arbejdet sig jævnt og støt fremad til den solide Stilling, den nu indtager.

Forretningsfører *Houengaard,* F. D. B., Aarhus, bragte en Lykønskning fra F.D.B., og Kredsrepræsentanten, Gdr. *L. Pedersen,* Todbjerg, talte om Brugsforeningsforhold, specielt med Henblik paa Kvindernes Forhold til Brugsforeningerne.

Endvidere blev der talt af pens. Lærer *Demstrup,* Hasle, Gdr. *Anton Andersen,* Ølsted, Murermester *N. A. Pedersen,* Hinnerup, og til Slut takkede Uddeler *Christensen* til forskellige Sider paa sin Hustrus og egne Vegne.

Man sang en af *Hjortshøj Jensen* forfattet Sang, der gjorde stor Lykke, og til Slut dansedes der.

Den 1. Februar var det Børnenes Tur til at holde Fest. *N—n.*

*

FLAGET er hejst-

Onsdag den 30. Januar fejrede *Ølsted* Brugsforening (ved Aarhus) sit 50-Aars Jubilæum ved en festlig Sammenkomst i Brugsforeningens Sal, der var fyldt til sidste Plads.

Formanden, Gdr. *L. Gertsen,* bød Velkommen og takkede for de fra forskellig Side tilsendte smukke Blomsterdekorationer og Telegrammer.

Den 9. Marts er det 40 Aar, siden *Smidie* Brugsforening (i Nærheden af Aalborg) blev stiftet. Foreningen begyndte med 21 Medlemmer, og første Aars Vareomsætning var paa 6000 Kr. I 1934: Omsætning paa Varer 50,000 Kr., Grovvarer 8000 Kr., og der udbetaltes 3900 Kr. i Overskud.

Den første Bestyrelse bestod af *Søren Chr. Jensen* (Formand), *Mikkel Bundgaard* (Kasserer), Lærer *M. Hansen, Jens Chr. Pedersen* og *Christian Christensen* (Søndergaarden); deraf er Mikkel Bundgaard, som forøvrigt i mange Aar var Kasserer, den eneste, som endnu er i Live.

I de forløbne Aar har Foreningen haft 14 Uddelere, hvoraf 8 kvindelige. Nuværende Uddeler, *Thomas Jensen,* har været her siden 1931.

Af Formænd har Foreningen haft 4 ialt, nemlig foruden Søren Chr. Jensen, *Jens Chr. Pedersen,* Lærer *P. Nielsen* samt *Rasmus Leth,* der har været Formand siden 1916. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer er nu *Mikael Laursen* (Kasserer), *Jørgen Jeppesen, Anders Bager* og *Chr. Udholm.*

Særlige Mindeaar i Brugsforeningens Historie er 1924, da det vedtoges at bygge en ny, tidssvarende Brugsforening, efter at Forretningen i de første Aar havde været i en ældre Bygning. I 1933 forsynedes Butikken endelig med moderne Inventar, der er udarbejdet efter Tegning fra Fællesforeningens Arkitekt, saa Smidie Brugsforenings Udstyr nu staar paa Højde med de flestes.

Alt i alt maa det vist uden Overdrivelse kunne siges, at Brugsforeningen er gaaet støt frem til sit nuværende solide Stade, og der er ingen Tvivl om, at den 9. Marts 1935 vil blive en Festdag, som længe vil mindes. *T—n.*

*

Priserne ved Januar 1935.

En ubetydelig Stigning i sidste Kvartal.

Den stigende Tendens, som har gjort sig gældende gennem en stor Del af Aaret 1934, synes i Kvartalet, som er forløbet mellem Begyndelsen af Oktober 1934 og Begyndelsen af Januar 1935, at være noget afsvækket, saaledes at der mellem de to nævnte Tidspunkter kun har vist sig en ganske ubetydelig Stigning i Priserne paa de fleste Omraader. Som sædvanlig i vore Kvartalsoversigter skal vi indledningsvis paapege, at *Engros-Pristallet*, som i Oktober 1934 var 135, var uforandret i Januar i Aar. Som det fremgaar af følgende Specifikation, er der dog Forskel paa Bevægelsen henholdsvis for Raavarer, Halvfabrikata og for Forbrugsvarer, idet førstnævnte Gruppe viser Stigning, sidstnævnte Nedgang. Paa tilsvarende Maade viser Importvarer Stigning, men Eksportvarer Nedgang.

	Jan. 1935	Oktbr. 1934
Raavarer- og Halvfabrikata	121	118
deraf til Levnedsmidler	107	101
deraf til Andre Varer	135	134
Forbrugsvarer	152	156
deraf til Levnedsmidler	125	130
deraf til Andre Varer	195	196
Importvarer	141	139
Eksportvarer	121	122
Hjemmemarkedsvarer	136	136

Heller ikke Udviklingen paa Valuta-Markedet har i den omhandlede Periode udvist væsentlige Svingninger. Som det ses af følgende Oversigt, er der dog saavel for Gylden og Francs som Reichsmark en lille nedadgaaende Tendens.

	1. Jan. 1935	1. Oktbr. 1934
Pd. Sterling	22.40	22.40
Reichmark	180.75	182.55
Gylden	308.00	309.25
Pariser-Frcs.	30.15	30.20
Dollars	455.00	452.50

Det skal yderligere tilføjes, at det af Det statistiske Departement kvartaarlig udarbejdede *Pristal* i Januar var uforandret 109. Dette Forholdstal refererer sig til Gennemsnittet af Aaret 1931, men sættes det i Lighed med Engros-Pristallet i Forhold til Priserne i Juli 1914, er Pristallet for Januar 169, saaledes at der altsaa fremdeles bestaar en ret væsentlig Forskel mellem dette og Engros-Pristallet.

Som sædvanlig skal vi iøvrigt i nedenstaaende Tabeller meddele Resultatet af den Pris-Statistik, som indsamles og bearbejdes ved Begyndelsen af hvert Kvartal over Brugsforeningernes Priser paa en Række Varer. Tidspunktet for Statistikkens Udregning falder sammen med en tilsvarende Indsamling gennem det statistiske Departement af Varepriser hos en Række Kommuner og Priserne indenfor Detailhandelen i Almindelighed.

I Tabel I meddeles Priserne for Januar 1935 henholdsvis for Brugsforeningerne og Detailhandelen, hvortil kommer, at Brugsforeningernes Priser tillige er angivne med Fradrag af en Gennemsnits-Dividende, saaledes at man derved angiver den Pris, som Medlemmerne faktisk betaler. Foruden denne Sammenstilling af de to Slags Priser belyser Tabel I den almindelige Bevægelse i Priserne, og det kan herom anføres, at de for Brugsforeningerne angivne Varepriser fra Oktober til Januar viser en gennemsnitlig Nedgang paa 0,5 pCt. Regnes imidlertid ikke Prisen paa Margarine Nr. »33« med, udviser de øvrige Priser en Stigning paa 0,7 pCt. I Detailhandelens Priser for tilsvarende Varer udgjorde Stigningen 0,6 pCt. For de enkelte Varesorter stiller Bevægelsen sig saaledes, at Brugsforeningerne viste uforandrede Priser for 6, Stigning for 7 og Nedgang for 4, medens Detailhandelen viste uforandrede Priser for 5, Stigning for 7 og Nedgang for 5 Varesorter.

I Tabel II er paa sædvanlig

(Sluttes Side 104.)

Tabel I indeholdende Gennemsnitstallene for hele Landet, henholdsvis for Brugsforeningerne og for de af Statistisk Departement offentliggjorte Detailprisen.

	Brugsforeningerne				Statistisk Departement	
			Med Fradrag af Dividende			
	Jan. 1935	Okt. 1934	Jan. 1935	Okt. 1934	Jan. 1935	Okt. 1934
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Byggryn, danske pr. kg.	30	30	28	28	31	31
Kartoffelmel »	43	42	40	39	46	45
Ris, italienske eller spanske. »	45	45	41	41	56	55
Sagogryn, Tapioka, alm. »	51	49	47	45	55	54
Hugget Sukker (HN, LH eller KN) »	54	54	50	50	56	56
St. Melis, Lff ell. tilsvarende »	43	43	40	40	43	44
Kaffe, Hovedmærket »	439	441	404	406	453	456
Tørrede amer. Ringæbler »	169	156	155	144	184	176
Tørrede Abrikoser, calif. ex. choice »	260	222	239	204	274	238
Svedsker, St. Clara, 60/70 »	128	115	118	106	141	126
Ærter, grove, i ½ kg Ds. pr. Ds.	51	45	47	41	48	48
Plantefedt (Palmin) pr. kg.	101	131	93	121	111	138
Margarine »Pan« »	110	135	101	124	113	136
» »Nr. 33« »	89	109	82	100	—	—
Klipfisk, Taffel i Pakker »	97	103	89	95	117	113
Køkkensalt, alm. »	13	13	12	12	15	15
Soda, pulv. eller hel. »	16	15	15	14	16	16
Brun Sæbe, Krystal Nr. 1 »	47	47	43	43	49	50

Tabel II, der viser Forskellen mellem Brugsforeningernes og den almindelige Detailhandels Priser inden for de forskellige Varegrupper (Januar 1935 og Oktober 1934).

			Med Fradrag af Dividende				Med Fradrag af Dividende	
	Jan. 1935	Okt. 1934	Jan. 1935	Okt. 1934	Jan. 1935	Okt. 1934	Jan. 1935	Okt. 1934
	Øre	Øre	Øre	Øre	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Byggryn pr. kg.	1	1	3	3	3,2	3,2	9,7	9,7
Kartoffelmel »	3	3	6	6	6,5	6,7	13,0	13,3
Ris »	11	10	15	14	19,6	18,2	26,8	25,5
Sagogryn »	4	5	8	9	7,3	9,3	14,5	16,7
Hugget Sukker »	2	2	6	6	3,6	3,6	10,7	10,7
Stødt Melis »	0	1	3	4	0	2,3	7,0	9,1
Kaffe »	14	15	49	50	3,1	3,3	10,8	11,0
Tørrede Æbler »	15	20	29	32	8,2	11,4	15,8	18,2
» Abrikoser »	14	16	35	34	5,1	6,7	12,8	14,3
Svedsker »	13	11	23	20	9,2	8,7	16,3	15,9
Ærter pr. Ds.	÷3	3	1	7	÷6,3	6,3	2,1	14,5
Plantefedt pr. kg.	10	7	18	17	9,0	5,1	16,2	12,3
Margarine »	3	1	12	12	2,7	0,7	10,6	8,8
Klipfisk »	20	10	28	18	17,1	8,8	23,9	15,9
Køkkensalt »	2	2	3	3	13,3	13,3	20,0	20,0
Soda »	0	1	1	2	0	6,3	6,3	12,5
Brun Sæbe »	2	3	6	7	4,1	6,0	12,2	14,0
Gennemsnit	6,5	6,5	14,5	14,4	6,1	6,2	13,6	13,6

Tabel III, der meddeler Brugsforeningernes og den almindelige Detailhandels Priser i Januar 1935.

	Landkomm.		Købstæder		Hovedstaden	
	Brugsforen.	Statt. Depm.	Brugsforen.	Statt. Depm.	Brugsforen.	Statt. Depm.
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Byggryn, danske pr. kg.	27	28	28	30	34	35
Kartoffelmel »	41	43	43	45	44	49
Ris. italienske eller spanske. »	41	46	43	49	52	72
Sagogryn, Tapioka. alm. »	48	51	50	54	54	61
Hugget Sukker (HN, LH eller KN) »	54	56	57	58	52	55
St. Melis, ff ell. tilsvarende »	44	43	44	44	42	43
Kaffe, Hovedmærket »	385	417	435	441	496	502
Tørr. amer. Ringæbler »	160	180	176	186	170	186
Tørr. Abrikoser, calif. ex. choice »	255	260	244	268	280	295
Svedsker, St. Clara, 60/70 »	124	130	141	137	120	155
Ærter, grove, pr. ½ kg Ds. pr. Ds.	49	48	44	46	60	51
Plantefedt (Palmin) pr. kg.	99	107	103	111	100	114
Margarine »Pan« »	104	100	109	107	116	133
» »Nr. 33« »	82	—	86	—	100	—
Klipfisk, Taffel i Pakker »	89	111	92	117	110	122
Køkkensalt, alm. »	12	14	13	15	14	16
Soda, pulv. eller hel »	16	16	16	17	15	16
Brun Sæbe, Krystal Nr. 1 »	47	48	49	50	46	49

Den gamle Brugs

Af Emil Bønnelycke.

Tegning af Gerda Ploug Sarp.

I min Barndoms fjerne,
halvt forglemte Land
falder over Engen
Aftensolens Brand —.
Høet saligt dufter
af den søde Jord,
mens i Linden tier
Dagens Fuglekor.

Mæt af landlig Glæde,
Høstens første Fryd,
gaar jeg træt til Døren,
hvor et Klemt, en Lyd
af en gammel Klokke
minder om en Sang —,
naar til „Brugsen" Bonden
sindigt gik sin Gang.

Hør, Butikken klinger,
ramler fuld af Larm —.
Aftensolen luer
i dens Vindueskarm . . .
Gammelt Rummet gløder
af det sene Guld —
minder om en Hule —,
siger: Mark og Muld!

Mellem Potter, Pander
Kogekedlens Blink!
Under Loftets Bjælke
sidste Nyt i Zink!
I de fjerne Dage
en Seværdighed!
Nu blandt Tusind andre
Ting en Hverdag med.

Som en dunkel Grotte,
halvt en Isenkram —
halvt en Bod, der siger,
den har skiftet Ham —,
ser med Hylder, Diske,
jeg en lav Butik.
Halvt en landlig Verden.
Halvt en kær Mystik.

Skrammet, skuret, ridset.
Over Gulvet: Sand.
Saadan laa Butikken
i min Barndoms Land!
Da de første „Brugser"
kæmpede sig frem,
blev en Del af Landet,
Del af Bondens Hjem.

Fra min Barndoms fjerne,
halvt forglemte Eng —,
kom jeg tit, til Døren,
kom jeg her som Dreng —
kendte Hylder, Krukker
med en Stang Lakrids —.
Kendte Aftensolen
gennem Rudens Rids. —

Der var Duft af Krydder —,
Kandis og Kanel.
Over „Manden"s Krave
laa en Byge Mel —.
Støvet stritted Haaret
med en Blyants Spids
frem ved Ørefligen —
og en Rynkes Rids . . .

Folk, jeg sjælden mødte,
saa jeg kommer her.
End jeg ser dem standse
i det samme Skær —
Sognets ældste Slægter
og de Yngste med,
mødtes med et stille
uudtalt: Guds Fred! —

Aldrig, om jeg ældes,
glemmer jeg Din Glød,
Du Butik, som gemmes
i min Barndoms Skød. —
Er den Tid henflagret
som et Fugletræk —
maa det dybe Minde
aldrig flagre væk! —

Den bedste Reklame.

Brugsforenings-Bladet er et udmærket Blad. Det burde sendes gratis til alle Brugsforeningsmedlemmer, og Brugsforeningerne burde kunne købe det for en billig Penge til Udsendelse i Reklameøjemed.

Kan det bidrage til, at Fællesforeningens Omsætning forøges med 10 pCt., eller Salget af vore egne Fabrikationsartikler forøges med 10 pCt., er det mere end betalt.

Til Annoncering er det betydelig mere værd end Dagbladene. Annoncerne i Dagbladene læser vi ikke, men Annoncerne i vort eget Blad læser vi, for de har direkte Bud til os.

Hvad koster det saa? Det koster kun en Brøkdel af det, et enkelt Firma ofrer paa Opreklamering af en enkelt Vare, og en ringe Brøkdel af vor Part i de Reklameudgifter, de fremmede Varer, som vi er nødt til at føre, er behæftede med.

Udgiften bliver ligeligt fordelt paa alle Brugsforeninger i Forhold til deres Køb i Fællesforeningen. Det bliver kun smaa Beløb i Forhold til de Fordele, det byder os, og det vil ikke faa Spor af Indflydelse paa Fællesforeningens Dividende; det skulde da være, at det bidrog til at forøge Dividenden.

Brugsforenings-Bladet kan blive det Talerør ud til Medlemmerne, som vi trænger til. Gennem det kan vi indarbejde vore egne Varer og faa de fremmede Varer ud, og vi kan faa fat i en stor Del af den Omsætning, der nu gaar uden om Brugsforeningerne.

Fællesforeningen sender os stadig Reklamer til Uddeling til Medlemmerne. Selv om de uddeles og uddeles hurtigt, virker de ikke saa godt som en Henvendelse gennem Brugsforenings-Bladet. Reklamerne læses flygtigt igennem og gaar i Papirkurven. Brugsforenings-Bladet opbevares og læses grundigt.

Reklamen har en umaadelig Magt, og vi maa reklamere, hvis vi ikke vil distanceres.

Naar vi nu har et dertil saa vel egnet Blad som Brugsforenings-Bladet, tilmed et Blad, der bliver vel modtaget i alle de Brugsforeningshjem, hvor det kommer, saa bør vi ogsaa bruge det til Reklame, og det sker kun i fuldt Omfang, naar det kommer til alle Brugsforeningsmedlemmer.

C. Kragh.

*

Smaa Træk fra en stor Udvikling

Fra 40 Aars Virksomhed i F. D. B.

Af JULIUS E. ESKILDSEN

Som bebudet i sidste Nummer af Bladet fortæller nuværende Forretningsfører i Slagelse J. E. Eskildsen i denne Artikel om nogle af sine Oplevelser og Indtryk fra gamle Dage, fra han for 40 Aar siden kom i Fællesforeningen for jydske Brugsforeningers Tjeneste.

At fortælle om Arbejdet indenfor F. D. B. er ikke svært, men det er svært i Smaatræk at skildre 40 Aars Arbejde, og netop fortælle det, der interesserer andre end Fortælleren.

Andre og mere kvalificerede vilde kunne fortælle om Arbejdet og Kontorerne i Halvfemserne og Aarene forud, den Gang, da man tvang Fabrikanter til at frasige sig Leverance af Varer gennem den jydske Fællesforening til Brugsforeningerne — næsten som det forsøges i vore Dage.

Den, der har været saa lykkelig at være med i et Begynderarbejde og paa nært Hold set det vokse og trives, vil altid med en vis Vemod og Kærlighed mindes den svundne Tid, da alt var smaat og ubetydeligt, da alle Medarbejdere var besjælet af F. J. B.'s Fremgang, men han staar ogsaa i Fare for, at Overdrivelser skal sætte for megen Glans over de svundne Dage.

I *en Sang,* skrevet til en Skovtur, saa sent som i 1908, og hvori skildres Personalets Tur pr. Hestevogn til Dyrehaven, skrev Forfatteren bl. a.:

Den Gang, da »Fælles« tørned'
af Vuggen ud som Nor,
den boede paa Hjørnet
af Nørrevold, jeg tror.
Den voksed og blev større
for hver en Dag, der gik,
og fik det paa det tørre,
men Fremgangen holdt Stik.

Da Pladsen blev for klejn,
den kom til Toldbodvejn,
og nogle Aar man saa,
hvordan det monne gaa.
Saa kneb det ogsaa her
med Lagerplads m. m.
Man købte da, min Tro,
en Grund ved Langebro. —

— — —

Gennem disse Linier er skildret F. D. B.'s Udvikling i en lang Aarrække. Tal skal ikke gengives. De trætter, men Smaatræk om Livet indenfor er maaske paa sin Plads.

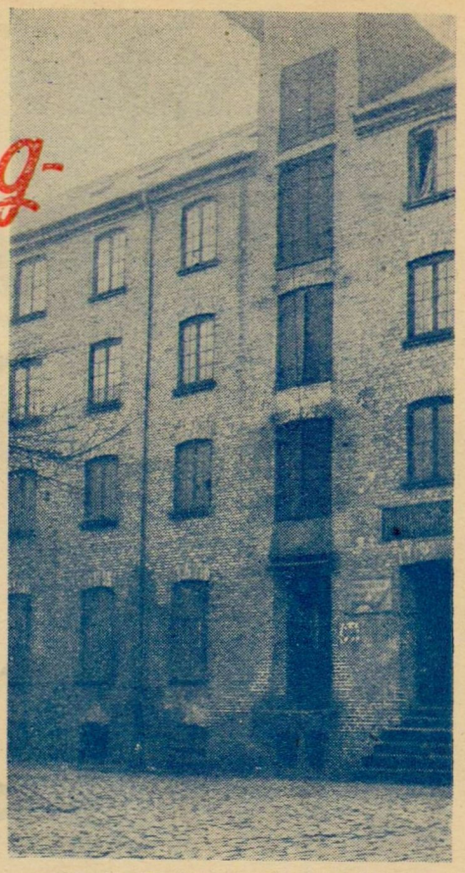
Da Bondedrengen kom til By.

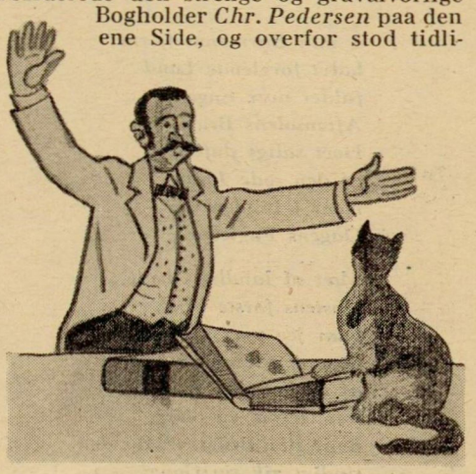
De allerførste Erindringer om *»Fælleskontoret«*, som F. J. B. da kaldtes, hidrører fra først i 90erne, da jeg som 19aarig ung Mand paa Cykle kom gennem Storbyen Aarhus, og var inde paa *Kontoret i Mejlgade.* Det har dog ikke gjort større Indtryk, thi det eneste, der mindes, er, at Gaden var snæver og snavset, og Husene var høje. Cirka 3 Aar senere skulde Dørene aabnes for mig i *Vestergade* (Nobels Ejendom), hvor *»Fællesforeningen af jydske Brugsforeninger«* da var flyttet hen.

Daværende Rejsende *Kr. Bruun* og en Søn af Forretningsfører *P. Eskesen* modtog mig paa Banegaarden for snart at præsentere mig for mine fremtidige Overordnede. Hos P. E. spiste adskillige af mine vordende Kolleger, »unge Mennesker«, hvoriblandt skal nævnes nuværende Forretningsfører *Simon Jørgensen,* Odense, senere Direktør *Martin Christensen* og Kontorist, senere Skotøjsfabrikant *J. Blok.* De nævnte søgte paa spøgefuld Maade at ængste den nyankomne Bondedreng for den store By, og det var temmelig let, navnlig fordi han havde 12—1500 Kr. hos sig, som skulde afleveres til F. J. B., hvad ikke var muligt paa denne Tid af Aftenen. Iøvrigt viste det sig senere, at de samme Spasmagere var prægtige Arbejdsfæller, der var behjælpelige paa alle Maader. Første Dags Arbejde paa Kontoret blev, under daværende 1. Bogholder *Chr. Pedersens* Ledelse, at udskrive Adresser til alle Brugsforeningerne under F. J. B., hvad ikke var saa svært, da der kun var 80—85 ialt. Senere betroedes Pengekassen med Smaaudbetalingerne til mig — hvad naturligvis var en stor Tillid. Hos Lagerforvalter *Chr. Hansen* fik jeg Erstatning for Barndomshjemmet, og her samledes Aften efter Aften adskillige af Fællesforeningens Personale.

Det gamle Kontor.

Kontoret bestod af to Stuer paa en 1. Sals Lejlighed i daværende Tobaksfabrikant Nobels Ejendom paa Vestergade. Gennem en Port fra Gaden søgte man over daarlig Brolægning ind i et Hjørne af Gaardspladsen, hvorfra en gammel faldefærdig Trappe paa Træstolper udvendig førte op til Kontoret. Her var lavloftet, og hele Møblementet bestod af et Par Pulte i det største Kontor, en Kopipresse, et Vaskefad samt et lavere Bord. Ved Pulten residerede den strenge og gravalvorlige Bogholder *Chr. Pedersen* paa den ene Side, og overfor stod tidligere Navigationslærer, Løjtnant *Knud Larsen.* Anden Pult var besat med Martin Christensen og Kontorist J. Blok, og endelig sad ved det lave Bord undertegnede og Bydrengen.

I det inderste Lokale sad Forretningsfører P. Eskesen og hans Sekretær, Simon Jørgensen, samt — en lille Kontorkat.

I en gammel Sidebygning ind til Trappeopgangen var indrettet Plads til det begyndende Isenkramlager, der først lededes af J. E. Langermann, og senere, indtil der oprettedes Isenkramafdeling i København, af nuværende Direktør Th. Brask.

Da »Fingeraftryk« ikke var Mode.

Kontorkatten har indlagt sig uudslettelige Minder i Fællesforeningens Historie, idet den en Dag — formentlig i Kaadhed — dristede sig til at træde i den aabne Sværtepude foran Bogh. Chr. Pedersen.

Øverst: F. D. B.s første Bosted i København, Vesterbrogade 29. — Til venstre: Fællesforeningens Personale i 1896. I forreste Række: N. Madsen, Direktør Chr. Pedersen, Hansen-Ølstykke, Forretningsfører P. Eskesen, Direktør H. Bruun og K. Winther. Paa 2. Rk. Nr. 3 fra venstre: Forretningsfører Eskildsen.

og derefter spadsere tværs ned over Hovedbogens Blade, hvor den afsatte sine »Fingeraftryk«. Naturligvis blev en saadan Adfærd i høj Grad mis-billiget, og var maaske Aarsag til senere Afsked.

Patriarkalske Forhold.

Den lille Stab af Medarbejdere fulgte hinanden i Med- og Modgang, og mangen Plan blev drøftet. Dette var bl. a. Tilfældet, da Severin Jørgensen udgav sin første Udgave af *»Haandbog for Brugsforeninger«*, der fremkom i Ark. Ikke mindst blev det deri opførte Regnskabssystem drøftet og bedømt. Det samme var Tilfældet med *»Medlemsblad for jydske Brugsforeninger«*, men dette blev altid læst med stor Interesse. Den Gang kendtes heller ikke Kontormaskinerne, og Pen samt Blyant var de fornemste Arbejdsredskaber, som kendtes — jo en Kopipresse for Vandkopiering var vel Toppunktet af Luksus.

At det var ret patriarkalske Forhold, ses bl. a. ogsaa af, at alle i sluttet Flok og Følge kunde spadsere ud i Skoven for ved Midnatstide at høre Nattergalesang. Som *en stor Familie* følte vi os alle, Sorger og Glæder var fælles, og Arbejdet var ogsaa »Fælles«, der var den største Hjælpsomhed. Men Nøjagtighed, Sparsommelighed, Punktlighed og Præcision var ubetinget under Chr. Pedersens Førerskab. Den Dag i Dag er vi mange, der takker vor gamle Ven og Læremester for, hvad han lærte os af disse værdifulde Egenskaber.

Mange kom og gik gennem den gamle Kontordør paa 1. Sal, og blandt disse Høvdingen, den idérige *Severin Jørgensen*. Naa, Førstehaandsindtrykket af en Høvding fik man ikke, først naar hans ildnende, velskrevne Artikler i Medlemsbladet læstes, da følte vi, at bagved var en stor Mand. Ogsaa Handelens og Fabrikanternes Mænd kom, og ind mellem disse dukkede andre Skikkelser frem, saaledes mindes den gamle Folkesanger *Morten Eskesen* i sine lange lammeskindforede Støvler. Forretningsfører Eskesen yndede at drøfte Problemer og tale med Mennesker at forskellig Livserfaning og Opfattelse, baade socialt og religiøst.

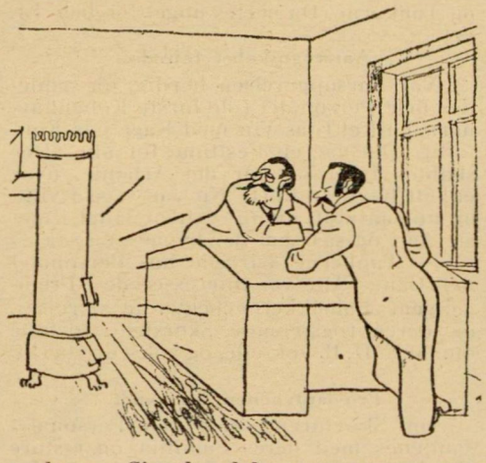
— saa flyttede man til Ny Toldbodgade 27—29, som ses paa ovenstaaende Billede. — Til højre: Interiør fra Hovedkontoret sammesteds.

Mod Hovedstaden.

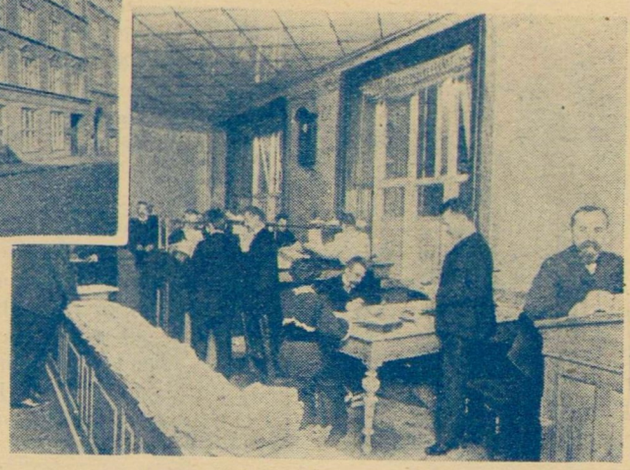
I 1896 flyttedes *Kontoret til København*, hvor den daværende sjællandske »Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger« sammenslutte des med Fællesforeningen af jydske Brugsforeninger. Den Aften da Forretningsfører Eskesen havde samlet os i Hjemmet og talte om den Lykke, det var at være med i et Arbejde, der lykkes, — den Aften glemmes ikke. Midt i Døren stod han, den smukke Skikkelse, og med en Varme og Begejstring talte han om de store Maal, der kunde naas, blot Brugsforeningerne stod sammen, og sammen om Fællesforeningen, men samtidig var der en Understrøm af Taknemlighed for, hvad der allerede var naaet. Tænk engang, sagde han, nu er Omsætningen 2 Millioner Kroner!

Forhold og Smaatræk.

Det var under lige saa beskedne Forhold som i Aarhus der begyndtes i København paa *Vesterbrogade 29*, hvor Kontoret var. Paa en lav 1. Sal ovenover en Indkørselsport til Vesterbro Bryggeri og med Varieteen »Concert du Boulevard« i Baggaarden, blev vi installerede. Neden-

under var Cigarhandel og ovenover os var et Atelier. Trappen fra Porten var hulslidt, og af de fire Værelser laa de to mod Gaden og to mod Gaarden. Det største mod Gaden rummede halvanden Pult af gammel Model, og i et Hjørne triumferede en stor Kakkelovn, der om Vinteren let blev rødgloende og søgte at trænge os længst muligt fra dens Omraade. Over Pultene var anbragt Rør med Gasblus, der senere erstattedes med Auerstrømper, og det blev en Sport, hvem der bedst forstod at »afbrænde« saadan en Strømpe. I det mindre Kontor sad Forretningsfører P. Eskesen og tidligere Folketingsmand *J. Hansen-Ølstykke* — »gamle Hansen« kaldte vi ham senere hen. Hansen-Ølstykke varetog de daglige smaa Udbetalinger for Fragt o. l., og i sine Fritidsstunder havde han en opslaaet fransk Lærebog i sit Skrivebord, hvorfra han tilegnede sig Sproget. I Kontoret mod Gaarden — før Indflytningen til 1. Sal var Kontoret i en lille Sidebygning ude paa Gaardspladsen — sad Bogholder Chr. Pedersen sammen med sin Assistent. I det store Kontor residerede nu afdøde Ekspeditionschef *K. Winther* samt et Par kvindelige Medhjælpere, hvoraf endnu den ene er ansat i F. D. B. Endelig sad ogsaa her nuværende Direktør *C. Larsen*, Viby, samt undertegnede. Baglokalerne benyttedes dels som en Slags Frokoststue og dels som Køkken og Prøveværelse. Kontormaskiner kendtes endnu ikke, og i alt Fald havde F. D. B. ikke taget disse i sin Tjeneste udover Numeratøren og en Skrivemaskine, der ved sin Ankomst virkede som et Pust fra en fjern, kommende Fremtid.

To Træk.

Et Par karakteristiske Træk fra den »nye Tid« skal gengives. En af de allerførste Dage hørte jeg en Telefonsamtale, som Ekspeditionschefen førte. Den lød: »Ja, hvem er De, vil De gaa væk, jeg taler«. Naa, tænkte jeg, det var en anden Kammertone end Provinstonen fra Aarhus, men maaske nødvendig, thi ogsaa *Tempoet* var et andet. Ad Vesterbrogade, der den Gang var brolagt, kom det ene Hestekøretøj efter det andet i fuldt Trav med Murstenslæs. Dette var utænkeligt i Aarhus, hvor vi kom fra. Senere vakte ogsaa en Bil — en af de første — Opsigt paa Vesterbrogade, hvor der ellers ikke var stærkere Færdsel, end at man saa Folk gaaende med Kurve paa Armen midt paa Gaden.

Det andet Træk var om *Sparsommelighed*. Det var Hansen-Ølstykke, der skulde betale 1 Øre i Strafporto til Postbudet. Han tilbød da Posten at købe et 4 Øres Frimærke og betale det med 5 Øre. Korrekt skulde det være — og nøjagtigt —, ingen Uregelmæssigheder, og der skulde spares. At det omtrent var en Ulykke, da Blækflasken en Gang gik itu, og alt det dejlige Blæk løb gennem det revnede Gulv ned i Cigarhandlerens Gardiner, vil man let forstaa.

Et Arkivs Fødsel.

I det lille Køkken bag Kontoret laa ved vor Ankomst store Dynger af *gamle Papirer*, der skulde kasseres — fjernes. Her laa gamle sjællandske Maanedsblade, Prislister, Cirkulærer, Regnskaber og meget mere.

Da disse Ting havde Interesse for mig, bad jeg om at maatte faa Lov at gemme et Eksemplar til F. D. B. og selv tage et Ekspl. Tag det hele, sagde H.-Ø. Saaledes gik det til, at der endnu findes nogle af de første Skriftstykker gemt i F. D. B.'s Arkiv.

Pakhusarbejde.

I Pakhuset. hvis ene Halvdel rummede saa meget Øl, og hvis anden Halvdel var Varer af de forskelligste Slags ligefra Isenkram øverst oppe til Kolonialvarer, var der Travlhed fra Morgen til Aften. Ogsaa Manufaktur var jo installeret. Og ud af de opslaaede Luger kunde man se Hejseværket med sit lange Tov svinge hid og dig med store tunge Kolli, der skulde afsendes eller ind paa Lageret. Af den fire-Etagers Bygning var de to øverste fyldte med Isenkram og Manufaktur, og de to nederste med Kolonial.

Ind i Arbejdet.

Ind i Arbejdet kom smaa Oplevelser — egentlig store, der fæstnede sig. Blandt disse staar den forfærdelige Gentofte-Ulykke, hvor saa mange dræbtes, endnu klart, navnlig fordi der hin Morgen kom saa mange paa Kontoret og fortalte Træk, rystende Træk, fra Katastrofen. Anderledes, da Dagbladet »Politiken« fortalte sine Læsere om, at Kanibalerne havde ædt en kendt Mand i Cirkus. Mange troede det, ja selv Forretningsf. Eskesen, indtil

Ud i det grønne — F. D. B.s Afd. København paa Skovtur i 1905.

han kom hjem fra Børsen og var meget opbragt over Meddelelsen, der var fremkommen — saa vidt vides — for et Væddemaals Skyld.

Et Kig i Kongeborgen.

Med F. D. B.'s Vækst blev Pladsen ved Siden af Bryggeriet for lille, navnlig da baade Manufaktur og Isenkram fordrede mere Plads til Udvikling. Der købtes derfor Grund — Almindeligheden — i Ny Toldbodgade 27—29. Ved Siden af Kongeborgen rejste sig en stor moderne Lagerbygning og en Bygning for Kontor og udlejede Lejligheder i Forbygningen. I den sidste har bl. a. ogsaa boet den kendte norske Forfatter *Ths. P. Krag* og Skuespillerinden *Gerda Krum*, saa det kan siges, at F. D. B. ogsaa har interesseret sig for Kunstens Udøvere. Ogsaa Dansk Andels Ægexport var tilhuse den første Tid i F. D. B.'s Pakhus, fra hvis Tag vi kunde se ned over Amalienborg Slot og under de store Kejserbesøg — den russiske, senere ogsaa Kejser Wilhelms — var Verdensbegivenheder paa nærmeste Hold.

Personskifte.

I 1902 kom som Lyn fra klar Himmel det sørgelige Budskab, at vor elskede Forretningsfører P. Eskesen pludselig var død af Blindtarmsbetændelse. Hvorledes skal det dog gaa, var vistnok alles Tanker, men Livet fordrer ikke mange Reflektioner, og Stilstand er Død. To Mænd stod parate til at fortsætte og optage Arven. Det var Eskesens gode Medhjælpere, daværende Fuldmægtig Martin Christensen og Hovedbogholder Chr. Pedersen, der af Bestyrelsen udnævntes til Forretningsførere og senere Direktører. Senere kom nuværende Direktør Frederik Nielsen hjem fra Udlandet, og efter Martin Christensens Bortrejse fortsatte Frederik Nielsen som den, der ledede Hovedindkøbene, medens Chr. Pedersen havde Finans- og Regnskabsvæsenet i sine Hænder.

Nattesjov og Tal-Delirium.

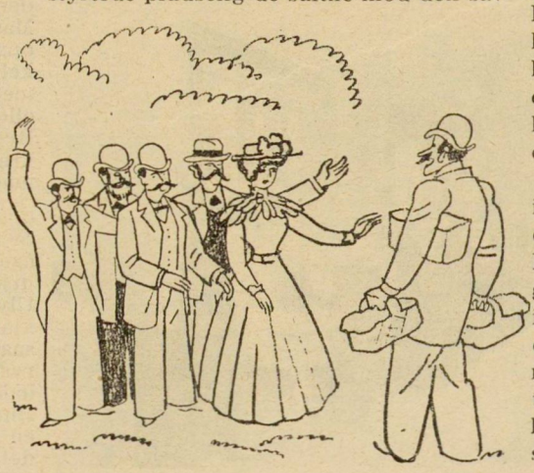
Naar Varelagrene ved Nytaarstide var optalte, begyndte selve *Opgørelsen*, der i de første Aar efter Aarhundredskiftet foregik mestendels om Aftenen og i Nattetimerne, navnlig fordi Dagtimerne ikke gav tilstrækkelig Ro til det nødvendige Tænkearbejde. Selv om ældre Metoder afløstes af nye, saa foregik alle Beregninger endnu ved Hjernens og Haandens Arbejde, Maskiner kendtes endnu ikke. Der gik endnu nogle Aar, før Regne- og Tællemaskiner indførtes; nej, Blyant og Pen var Hovedredskaber for en klar Hjerne. Kl. 6—7 om Aftenen mødtes vi to eller flere til fælles Dyst, og naar Hovedbogholder Pedersen havde gnedet Hænderne og sat sig tilrette i Kontorstolen, da var Arbejdet i gode Hænder. Først maatte dog Shagpiben tændes — dette kunde tillades om Aftenen og Natten. Opgørelsen og Udregning af Pengeudbetalinger, der skulde ske den 10. i Maaneden, faldt sammen, og det skete derfor ofte, at Nattehold skiftede paa Kontoret ved 2—3 Tiden. Arbejdet fortsattes saaledes uafbrudt. Naar saa Regnskabets endelige Tal forelaa, saa den af Severin Jørgensen skitserede og af Chr. Pedersen senere saa geniale »Nettoberegning« skulde færdiggøres, da var der Højtryk baade paa Shagpibe og Hjerne. Men her samledes jo ogsaa alle Traadene fra alle Landets Dele. Det var herlige Stunder, belærende, berigende, beherskende hele Arbejdskraften og Tankerne. Da lærtes noget for hele Livet.

Aarsregnskabet fejredes.

Var Aarsopgørelsen færdig, da samledes hele Personalet i de første Københavneraar til et Glas Vin med Kage paa Kontoret. Det var en Festtime for alle. Der skabtes Interesse for det Arbejde, hver enkelt havde udført. Nu var vi saa vidt, og nu saa vidt, og nu — hvor langt i næste Aar, og saa skal der bygges, og saa — — — Tankerne svirrede hos Personalet den Gang. Alle var interesserede i Fremgangen. Fabrikkerne begyndte at rejses, og deres røgspyende Skorstene fortalte om, at F. D. B. voksede, og voksede stærkt.

Proviantvognen forsvandt.

Om Skovturene, naar hele Personalet samledes med deres Familier og i store Char-a-banc'er kørte ud i Dyrehaven for at tilbringe nogle fornøjelige Timer sammen, skal fortælles et Træk. Begyndelsen til Skovture var gjort i Aarhus, hvor alle kunde være i een Vogn. Nu var der mange, og de vakte altid Opsigt, naar den lange Række med Flag pyntede Vogne drog ud ad Strandvejen. Der blev sunget, der blev leet — og sidst kom Proviantvognen. Vi var alle kørt ud til Fortunen — saavidt huskes — og samledes for at spise vor medbragte Mad; ak, men hvor var Vognen? Den var tabt, kørt forkert med al Maden og navnlig med Øllet. Da stod Forretningsfører P. Eskesen frem for at fortælle os lidt — saavidt erindres — om sin første Englandsrejse. Op ad Skraaningen stod og laa vi tæt samlede og lyttede i Stilhed, men med Tanken paa Mad. Da lød pludselig det forløsende Raab: Vognen kommer. Og som splittede for alle Vinde styrtede pludselig de sultne mod den savnede Vogn, der kom frem; onde Tunger paastod, at Øllet var svundet undervejs. Foredragsholderen stod ganske ene tilbage — der var ingen Interesse for Foredrag mere. Saa forsvandt ogsaa han.

Det forfærdende.

Lokalerne blev for smaa i Ny Toldbodgade, og i 1908 maatte Flyttevognen igen i Virksomhed, helt ud paa Islands Brygge til *Njalsgade 15*. Da F. D. B. flyttede til Ny Toldbodgade, vakte det ingen Opsigt, der var kun faa, der i Hovedstaden anede, at der fandtes noget, der hed Brugsforeninger, og færre vidste om Fællesforeningen. Først da det store Bygningskompleks paa Islands Brygge rejste sig paa den aabne Plads, der var erhvervet gennem Konferensraad, Bankdirektør *Heide*, fik man Øjnene op for »det forfærdelige«, at man havde haft en Slange ved sit Bryst. Naa, Slange var det ikke, det var en Puppe, der udfoldede sig som den smukkeste Foraars-Sommerfugl. Nu vilde de af Handelsstanden ildelidte Brugsforeninger endog erobre noget i selve Hovedstaden. De vilde endog gribe fat i Tømmerne for Varekøbet — hvad man hidtil ikke havde tænkt muligt.

Fint Besøg.

Næppe helt i Orden fik F. D. B. uventet Besøg af selve Landets Konge, Kong *Frederik VIII* samt Prinsesserne *Dagmar* og *Thyra*. Naturligvis var dette sensationelt, lige saa sensationelt, som at en Minister sad i F. D. B.s Bestyrelse — *Svend Høgsbro*. Fra det fornemme Besøg hidrører Navnet »Kongebroen« mellem de to store Pakhusbygninger i København.

Men nu er vi ved Nutiden.

Underligt at mindes det første Regnskab for 1903, da undertegnede først satte sit Navn under en Omsætning paa 19 Millioner Kr., og til 1922 — det sidste Aar — med en Omsætning paa 123 Mill. Kr. I Mellemtiden en Omsætning paa over 203 Mill. Kroner.

Da Regnskabet for 1894 afsluttedes, var Omsætningen kun 2 Mill. Kr. Store Tal, syntes det den Gang, nu fyrretyve Aar efter er Omsætningen snart hundreddoblet.

Dette er Udvikling, dette er Vækst.

Hvad Fremtiden vil bringe, afhænger af Nutiden, af de enkelte Brugsforeninger og disses Medlemmer.

Julius E. Eskildsen.

Priserne ved Januar 1935.

(Sluttet fra Side 100).

Maade opført, hvor meget Brugsforeningernes Priser laa lavere end Detailhandelens som Helhed, idet Tallene herfor angives baade i Øre pr. kg og i Procent og saavel uden som med Fradrag af Dividende. Det vil bemærkes, at en enkelt Varepost (Grove Ærter) udviser en højere Udsalgspris i Brugsforeningerne end i Detailhandelen. Den gennemsnitlige Forskel saavel i Øre pr. kg som i Procent er angivet i Tabellens nederste Linie.

I Tabel III meddeles endelig Priserne i Januar (Øre pr. kg) for de tre Hoveddele af Landet, nemlig Landkommuner, Købstæderne og Hovedstaden. Det fremgaar heraf, at der ligesom tidligere er en ikke ringe Forskel mellem Priserne paa de tre Steder. Udtrykt som Forholdstal med Gennemsnitspriserne i Landdistrikterne som 100 var de tilsvarende Forholdstal i Købstæderne 106 og i Hovedstaden 113.

Om Foderblandinger til Høns.

Garantier og Kontrol.

Af *Kristian Jørgensen*, Mølvang.

Det er blandt Hønseholdere det stadig gentagne Spørgsmaal, som møder en atter og atter: Hvordan kan det være, mine Høns lægger for faa Æg? I Forsøg paa at besvare et saadant Spørgsmaal, maa man da gennemgaa de Forhold i det hele taget, som Hønsene lever under: indendørs og udendørs Forhold, Renholdelse af saavel Huse som Dyr og Redskaber, Sundhedstilstand, Afstamning, rettidigt Tillæg m. m. Ofte hænder det saa, man maa standse ved en af disse Faktorer og kan sige, at her er noget, der er galt, og som snarest maa rettes, hvis man vil forlange mange Æg. Men med Hensyn til omhyggelig Pasning af Hønsene er der de sidste Aar sket saa store Fremskridt, at det ofte hænder, man kan komme alle disse Spørgsmaal igennem uden at finde et Punkt, man kan sætte Fingeren paa som uheldigt eller urigtigt. Og hvad kan saa være Grunden til det daarlige Resultat?

Jo, saa er der et saare vigtigt Spørgsmaal tilbage, saa vigtigt, at om alt det øvrige saa end er i den bedste Orden, saa hjælper det alt sammen intet, hvis dette ene ikke er, som det skal være.

Det er Spørgsmaalet om det rette Foder.

Skal Hønen kunne lave Æg, maa den have noget, der kan laves Æg af. Det er det første, og det forstaar enhver. Men der er et andet, som er lige saa vigtigt, og som desværre saa tit bliver overset, nemlig at Hønen maa have de Stoffer, hvoraf der kan laves Æg, *i det rigtige Forhold*, netop saaledes, at der daglig bliver til et Æg, plus det nødvendige til Kroppens Vedligeholdelse. Og hvad der af de enkelte Bestanddele i Foderet mangler heri eller er til Stede herud over, gør kun Ulykker. Der kan i og for sig nok blive Æg af Majs og Hvede alene, men for hvert Æg, der heraf dannes, bliver der saa store Mængder af overflødige Stoffer, at de vil volde Hønen alt for stort Besvær. Den vil da enten optage Foder med Legemets Behov for Øje og indskrænke Ægproduktionen til et Æg hver 3. eller 4. Dag, eller den vil en Tid fortsætte Ægproduktionen nogenlunde normalt, men derved afsætte saa store Mængder Fedt paa Kroppen, at det snart standser al Ægproduktion.

Enhver Landmand ved saa udmærket Besked om, hvilken stor Indflydelse netop den rette Foderblanding har for Koens Mælkeydelse. Men det er umiddelbart indlysende, at den samme Naturlov gælder saavel for Hønen som for Koen.

Nu er der saa temmelig nær Enighed om, hvorledes en æglæggende Høne skal fodres for at give størst Udbytte. Enigheden grunder sig paa en Mængde Forsøg — desværre væsentligst udenlandske — samt utallige praktiske Erfaringer. Der kan være nogen Forskel paa Fodringen, om det er svær eller let Race, gamle eller unge Høns, stærkt eller mindre stærkt ydende Dyr o. s. v. Men i det store og hele samles man om følgende Praksis: Dyrene maa Dagen igennem have Adgang til et fintmalet og godt blandet æggehvideholdigt Foder — Fritfoder, og som Tilskud hertil gives lidt hel Kærne: Havre, Hvede og Majs, enten 50—60 g Kærne ialt pr. Dyr daglig, eller man giver først Kærnefoderet ved Aftenstid og lader da Hønsene æde efter Behag.

Om Fritfoderet har man tidligere ment, at det skulde indeholde 25—30 pCt. fordøjeligt Renprotein (Æggehvide), men Erfaringer har vist, at et Foder med 16—20 pCt. giver lige saa gode Resultater, og da Æggehviden er det dyreste i Foderet, anvendes der nu mest Fritfoder med den lavere Procent. Om man nu bruger den ene eller den anden af de to nævnte Blandinger, behøver ikke at blive absolut afgørende for Resultatet, da man i nogen Grad kan afbalancere Foderet ved Tilskud af Kærnefoder, blot man ved Besked om, hvad det er, man fodrer med.

Og her er vi saa ved det, som jeg gerne vil sætte en tyk Streg under: *Vi maa vide nøjagtigt, hvad det anvendte Fritfoder indeholder, og vi maa sikre os paalidelige Garantier for, at Indholdet ogsaa er, hvad der er lovet.*

Intet er saa ødelæggende for et godt Resultat som idelige Foderforandringer; men har man ikke paalidelige Garantier, er man udsat for Forandringer, hver Gang man faar en ny Sæk Fritfoder hjem. Det er ikke nok, man faar at vide, at Fritfoderet er sammensat af sunde og gode Foderstoffer, heller ikke nok, at man køber disse særskilt og først efter Selvsyn blander selv. I begge Tilfælde arbejder man paa det uvisse.

Der foreligger for alle almindelige Foderstoffer en stor Mængde Analyseresultater, og paa Grundlag af disse har man udarbejdet Gennemsnitsanalyser for hvert enkelt Foderstof, og det er vistnok ret almindeligt at lægge disse Gennemsnit til Grund for Beregningen af et Fritfoders Indhold. Men ogsaa dermed er man ude at svømme.

Jeg skal nedenfor anføre *nogle Eksempler paa Svingninger i Analyser* inden for de Foderemner, som sædvanlig anvendes i Fritfoderblandinger. De stammer fra *Landbohøjskolens Forsøgslaboratorium (Foderstofkontrollen)*, og jeg har indhentet Tilladelse til at benytte dem.

Tallene er værd at lægge Mærke til, og de taler forøvrigt for sig selv. Bliver man først opmærksom paa de store Udslag, der kan gøre sig gældende for hvert enkelt Foderstof, vil man ogsaa forstaa Nødvendigheden af en gennemført Analyse. Og forlanger man af sin Leverandør en virkelig Garanti for et konstant Indhold i Fritfoderet, vil man derved tvinge Leverandøren til at lade Raastofferne analysere før Blandingen, da han ellers ikke paa Forhaand kan vide noget som helst om Blandingens Indhold. Hvilken Forskel vilde det ikke give — for at tage et grelt Eksempel —, om man anvendte Kød- og Benmel med 13,3 eller 54,0 pCt. fordøjeligt Renprotein og med henholdsvis 78,1 og 145,2 Foderenheder.

Vil man have Sikkerhed for en rigtig Fodring, maa man altsaa forlange Garantier fra Leverandøren af Foderet, og det skal være Garantier, der er noget værd. At meddele Kunden en Garanti i al Almindelighed for, at Foderet indeholder dit og dat, behøver ikke at være forbunden med nogen større Risiko for Fabrikanten, idet han nok kan regne med, det vil høre til Sjældenhederne, at en Kunde for egen Regning lader foretage Analyse; og skul-

Tallene angiver Procent af Indholdet:

Raaprotein	Raafedt	Kvælstoffri Ekstraktstof	Træstof	Aske	Vand	Renprotein	Fordøjeligt Renprotein	Foder-enheder
				Kød- og Benmel				
22,88	14,27	0,41	2,98	53,07	6,39	15,21	13,3	78,1
63,62	13,91	0,38	0,45	8,73	12,91	56,44	54,0	145,2
				Majs				
10,50	4,42	67,23	1,83	1,31	14,70	10,06	8,7	105
8,50	3,98	68,72	1,80	1,19	15,81	8,06	7,1	103,3
				Soyaskraa				
46,50	0,94	28,13	4,52	6,46	13,45	44,75	42,8	116,3
38,77	0,85	33,29	5,04	5,41	16,64	37,83	35,7	110,4
				Hvedeklid				
19,69	6,30	53,52	5,65	4,05	10,79	17,06	15,4	89,6
11,88	3,72	52,72	8,79	5,29	17,60	11,56	9,3	73,3
				Hvedestrømel				
19,94	4,71	57,08	3,52	3,44	11,31	17,44	16,9	101
13,71	3,55	63,82	2,83	2,29	13,80	—	11,7	98
				Solsikkekager				
45,50	7,86	20,59	12,30	5,96	7,79	44,25	41,4	117,5
33,88	17,68	20,41	13,55	6,16	8,32	33,13	30,8	125,8
				Sildemel				
70,19	7,14	—	0,51	11,93	10,30	66,66	59,0	148,8
64,38	12,98	1,24	0,48	10,62	10,30	60,44	54,1	158,7
				Havre				
11,31	3,96	57,84	8,95	2,79	15,15	—	9,39	82,9
7,94	4.91	58,75	8,39	2,67	17,34	7,00	6,59	81,4

de det ske, kan der højest risikeres en mindre Erstatning til ham, eventuelt Tabet af en Kunde. Det er indlysende, at med en saa lille Risiko bliver Garantien en ren Tillidssag. Nu kan Tilliden sine Steder være berettiget, og det er i Reglen slet Gerning at forsøge paa at nedbryde den. Men alligevel, naar Talen er om Handel med et privat og ofte et ukendt Firma, kan det nok tilraades ikke at handle paa Tillid alene.

For nu at blive i Stand til at stille en effektiv Garanti gik F. D. B. i Spidsen med at lade sit Hønsefoder underkaste offentlig Kontrol, og siden har ogsaa nogle andre Firmaer fulgt dette Eksempel. Fremgangsmaaden har været, *at de har underkastet sig Foderstofkontrollen, som ledes af Det landøkonomiske Forsøgslaboratorium.* Foderstofkontrollen udtager hos de tilsluttede Firmaer Prøver til Analyse af hver eneste Blanding, der fremstilles, og for at kontrollere hele Virksomheden, udtages der Aaret igennem Stikprøver til Analyse, dels paa Fabrikken og dels hos Forhandlere og Forbrugere. Viser en Analyse, at Varen ikke svarer til det garanterede, bliver Resultatet offentliggjort, og enhver Køber af det paagældende Parti kan hæve Erstatning mod Aflevering af en Garantiseddel, som skal medfølge hver Sæk. Det er en Kontrol, der tvinger Fabrikanten til at vide Besked med, hvad det er, han blander sammen.

For Andelsfolk har de private Hønsefoder-Fabrikker selvfølgelig mindre Interesse . Men det er ikke saa nær alle Hønseholdere, der er tilsluttet et Andelsselskab, og ogsaa blandt dem, der staar udenfor, findes mange dygtige Avlere, der nok ved at stille Tidens Krav.

Nu ved jeg ikke, hvor mange af Brugsforenings-Bladets Læsere der er Hønseholdere, men det er uden Tvivl et meget stort Antal, og som ikke er tilknyttet andre Andelsselskaber end Brugsforeningen. For alle disse er det mig en Tilfredsstillelse at kunne oplyse, at i Brugsforeningen kan man faa det Foder, der tilfredsstiller ethvert Krav baade med Hensyn til Kvalitet og Pris.

Ogsaa med Hensyn til Fremstilling af Hønsefoder har Fællesforeningen været blandt de førende og er tilsluttet Foderstofkontrollen, saa det Hønse- og Kyllingefoder, der leveres gennem Brugsforeningen, sælges med al ønskelig Garanti.

Men at faa dette sagt var ikke her min eneste Opgave. Den stærke Stigning i Salget fra Aar til Aar af »Ago«, »Goa« og »Creo« gør næsten al Anbefaling overflødig. Og min særlige Opgave var derfor at gøre opmærksom paa, at den Hønseholder, der vil have stort Udbytte af sine Æglæggere — og det gælder for Resten Kyllingeopdrættet med —, *maa ofre Foderspørgsmaalet lidt Studium.* Han maa vide, hvad han giver sine Dyr, og han maa have paalidelig Garanti for, at det brugte Foders Indhold er konstant.

Jens Vejmand.

AF CAJA RUDE

Tegning af Axel Mathiesen.

— Københavnerdrenges Evne til at lave »Sjov i Gaden« er uforlignelig. Og deres Trang til paa smaa smarte Trick at skabe Panik er ikke Udslag af nogen Art Ondskab, men kun Udslag af et ukueligt Humør og Lune, og en aldrig hvilende Aktivitet. Her skal berettes om en typisk Bydreng, der formaaede at sætte adskillige Magter i Bevægelse. —

Han var blot en tolvaars Dreng, som hang paa Cyklen, fra samme Sekund han kom fra Skolen. Han var Bydreng hos Grønthandler Espensen i Snaregade, som gav ham 3 Kroner fast pr. Uge, og Ret til Drikkepenge. Sit Tilnavn »Vejmand« havde han faaet i Skolen, og der var ogsaa noget mærkelig gammel og kroget over ham, saa helt forkert var det ikke at drage en Sammenligning mellem den berømte Skærveslager og Jens Hansen, som hans Døbenavn var.

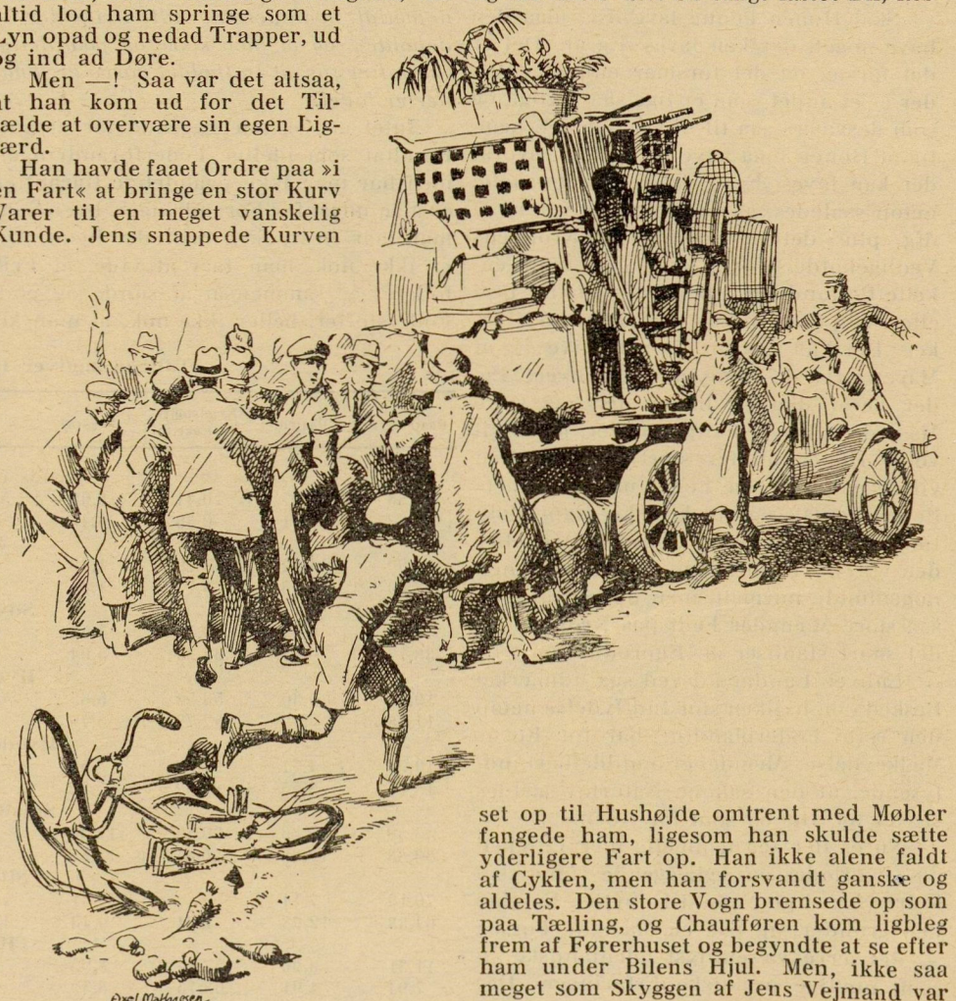
Navnet Jens Vejmand var slaaet saaledes fast, at naar Jens tog Telefonen for at modtage Ordrer, svarede han: »Det er ikke Chefen, men Jens Vejmand, og hva' ønsker Fruen?« — Han fik altid Ordren, da alle Kunderne elskede ham for hans Frækhed, hans uendelige Villighed, der altid lod ham springe som et Lyn opad og nedad Trapper, ud og ind ad Døre.

Men —! Saa var det altsaa, at han kom ud for det Tilfælde at overvære sin egen Ligfærd.

Han havde faaet Ordre paa »i en Fart« at bringe en stor Kurv Varer til en meget vanskelig Kunde. Jens snappede Kurven og gav sig fløjtende paa Vej, mens hans Cykel svajede og slingrede for Overvægten. Han kom ud til Kunden med den tunge Kurv og vel hjem med den tomme efter at have passeret de mest befærdede og farefulde Gader uden andet Uheld end de Forbandelser, som Lastvognschauffører, Taxabilernes, Selvejerbilernes og andre Kørende altid har parate til den Art flyvende Gadehajer, som de københavnske Bydrende tvinges til at blive, saafremt de skal tilfredsstille saavel »Chefens« som Kundernes Krav om »Fart«. Men alt hvad der raabtes efter Jens Vejmand, dryppede af ham som Vand fra et Sold. Han vendte sit gammelgraa Ansigt imod de talende, stak en glorød Tunge ud af den smalle farveløse Mundvig, og naar det var gjort, ramlede der nogle Bemærkninger frem, som ikke var til at hamle op med.

Og forøvrigt var Jens Vejmand altid i en saadan Fart, at det var ganske haabløst at forsøge paa nogen Art Overhaling af ham, saa Færdselspolitiet kunde tage ham under Behandling.

Da Jens Vejmand den her omtalte Dag havde sat den tomme Kurv fra sig og spurgt: »Ska' je' paa'en igen« — fik han udleveret en lille Pakke Urter og Persille med Ordre til straks at være tilbage, da der var meget, som skulde i Byen. Jens Vejmand røg ud ad Døren og paa Cyklen, rundede Hjørnet af Gaden i en stor Bue, og saa skete det: en tungt lastet Bil, læs-

set op til Hushøjde omtrent med Møbler fangede ham, ligesom han skulde sætte yderligere Fart op. Han ikke alene faldt af Cyklen, men han forsvandt ganske og aldeles. Den store Vogn bremsede op som paa Tælling, og Chaufføren kom ligbleg frem af Førerhuset og begyndte at se efter ham under Bilens Hjul. Men, ikke saa meget som Skyggen af Jens Vejmand var

til at opdage. Kun en slemt bulet og skramlet Cykle laa slængt hen mod Fortovskanten og en Papirspakke med Urter laa ved Siden af.

Folk stimlede til. En Kvinde begyndte hysterisk at græde, og en Mand raabte energisk paa Politi. Fra de forskellige Forretninger blev der raabt paa Ambulance, og en ung Mand fløj til en Bagers Telefon og sagde med en saa bævende Stemme, at Frøkenen i Butiken fik Taarer i Øjnene:

»Hallo! Der er en Dreng maset af en Lastvogn. Lad os faa Ambulancen ...« og saa rendte han forpustet ud igen uden at sige, hvor Ambulancen skulde komme til. Men den Slags Distraktioner er der adskillige af i denne Verden, hvor alt sker saa hurtigt.

En eller anden havde alligevel allarmeret Ambulancen, for den tudede sig gennem Gaden, saa et Slæng af Børn, Cyklister, samt gaaende Mennesker fulgte den i Hjulene. Da den arriverede i al sin røde og sorte Fornemhed, og Portørerne som paa Tælling havde svuppet Baaren ud, blev der et Øjebliks forventningsfuld Stilhed i den store Menneskemængde. Nu vilde jo den Lemlæstede komme til Syne og give enhver det Rædselsgys, man var kommen sammen for at faa.

»Hvor er den tilskadekomne?« — Portøren og hans Medhjælper satte Baaren ned i Asfalten med et Klask, der fik det til at gippe i adskillige.

»Ja ... se, han er her inde under,« stammede den forfærdede Chauffør og saa mod sin Vogn.

»Naah!« Der var næsten Irritation i Portørernes enstemmige »Naah«; for det her var altsaa ikke en lille nemt ordnet Sag. Her maatte flere Hjælpemidler til. Værdigt og fulgt af hele Forsamlingens Ærbødighed spurtede de flot uniformerede Mænd tværs over Gaden og ind i en Cigarbutik.

»Han tilkalder Falck,« kom det sagkyndigt fra en ung Mand, som stod og svippede med det ene Ben paa en Budcykels Pedal.

»Han maa hæves ved Dunkraft,« sagde en ældre svær Borger, der stillede sig godt op og saa prøvende rundt om den stort fyldende Vogn.

»Ska' hele Møblementet ikke flyttes a'?« kom det fra en pæn Mand, der saa solid ud.

»Det er ikke saa nemt! Det er jo læsset med *Metode*« — Chaufføren stillede sig ligesom værnende om ved Siden af sit Flyttelæs.

»Sikke' en Rad! Han vil hellere ha', at en smadret Dreng ska' ligge og tave Væ'ret inde under hanses Vogn, end han vil ha', at en Plysses Sofa ska' naa Gaden. Sikke' en Fyr« — en yngre Kone stillede sig agressivt lige foran Chaufføren, slog ud med Haanden mod Mængden og raabte:

»Hvor er de behjertede Mænd, som ka' ta' ve' her?« Flere yngre Mænd kom til, og i Løbet af Nul Komma fem var Rebene løsnede, mens Chaufføren svagt protesterede. Med et blegt og stivnet Ansigt stod han og saa til, mens Møblerne ramlede ned paa Gaden. Først kom en Sofa, saa en Lænestol, det halve af en Seng og en Potteplante. Dernæst en Buffet, som fire Mænd maatte slæbe ned og saa baksede de endda, saa Sveden sprang frem paa Ansigterne. Smaa Borde og et stort Bord, smaa Stole og en Lænestol, Ballier med Køkkentøj og Kasser med al Slags Inventar i kom ned fra Vognen. Madrasser m. m. — alt var læsset af, da »Falck« med de sidste nye tekniske Hjælpemidler for Løftning af svære Lastvogne kom hylende og tudende om Hjørnet og stoppede med et Sæt, som et elegant Racedyr, der stejler.

Ned sprang diverse uniformerede Mænd, geskæftigt begyndte de at gøre Grejerne i Orden til Arbejde, da en lille Dreng, som stod og holdt fast i sin Mors Kjole lige i Fronten af Menneskemængden ængsteligt raabte:

»Mor! Hvor ligger den masede Dreng, hva' Mor?« Dyb Stilhed. Hele den svirrende, ynkende, klagende, skældende og paa »noget maa der gøres« arbejdende Flok blev som paa Tælling ganske stille. Selv Ambulancens Folk fik et underligt Præg af Usikkerhed, og Falck's Redningsfolk stod ved hver sit Job og ventede. Ja! Hvor var den masede Dreng? Forskellige begyndte at kigge ind under Bilens Hjul, foran Bilen, bagom Bilen. Den stod graa, støvet og tung og holdt paa sin Hemmelighed.

»Hvad Pokker, Mand! Har De ikke kørt en Dreng ned?« spurgte Ambulancens Portør hidsigt Chaufføren fra Lastvognen.

»Hans Cykel ligger der henne« — Chaufføren viste med en rystende Pegefinger paa Cyklen, der laa op mod Fortovet, og ovenpaa den laa Pakken med Gulerødder og Persille.

»Jamen — hvor er Drengen?« Alle stimlede sammen om de nu meget ophidsede Redningsfolk, om Chaufføren, om Bilen, om hinanden. Man raabte op om at tage fat paa Løftningen af Bilen, for saa var Drengen vel der; ligesom Forsamlingen reagerede stærkest, lød der fra en ligeoverfor værende Port, sunget med skærende tydelig og skingrende falsk Stemme:

»Her er saa'mæn Jens Vejmand« — længere kom han ikke, før Chaufføren røg som en Pil over Gaden og greb ham i Kraven.

»Har du været der hele Tiden? Drattede du slet ikke under Vognen? Er'et bare Komediespil med dig? Er du slet ikke maset ...« Jens Vejmand kiggede et Nu omkring i den ophidsede Flok af Mennesker, saa smøg han som en Aal ud af Chaufførens Greb, snuppede Cyklen, lod Gulerødder og Persille ligge og var borte om næste Hjørne som et Lyn.

»Næh ...! Nu skulde da Pokker« — de forbløffede Hjælpekorps stod og saa paa hinanden, gled saa lige saa stille ind i hver sin Vogn igen, og tudende, som om Alverdens Nød var paafærde, var de borte. Tilbage stod en Flok maabende Mennesker, der mere og mere fik Københavnervittighederne frem. De haglede over den arme Chauffør allesammen. At han ligefrem holdt Folk for Nar og Grin. At han sagde, at han havde maset en Dreng, naar Drengen slet ikke var maset. Sikke en Løjser!

Borte var Stimmelen lige saa pludseligt, som den var ankommen. Chaufføren stod til sidst alene, med samt sit nedpluk-kede Møblement. Han fik kun med stor Møje, og ved Hjælp af den mest bønfaldende Anmodning et Par Mand til at hjælpe sig Sagerne paa Bilen igen. Men de kom da op, og saa kørte han omsider af Sted med de fulde Læs knapt saa godt læsset med »Metode« som før.

Da alt var stille i Gaden, kom en lille Fyr omkring Hjørnet, hvorfra han flere Gange havde kikket, og hentede i et Snuptag den glemte Pakke med Gulerødder og Persille. Det var Jens Vejmand, der, som den Københavner-Bydreng han var, tog sin Kundes Køb i sin Varetægt. Senere forklarede han meget villigt til Kunderne, der spurgte ham ud om Affæren, at han havde været bange for at faa »et Par paa Kassen« af Chaufføren for sin Uagtsomhed, derfor var han stukket ind i Porten; da en Forbipasserende havde skreget, kom det op i ham, at han maatte blive i Porten, til Chaufføren var kørt bort. At det skulde udarte sig til det, der skete, havde han ikke ventet.

»Men,« føjede han til, »det var ellers morderlig smart at overvære sin egen Ligfærd. Den *var* vel nok .....«

Paa Skellet mellem Vinter og Vaar.

Naar De læser dette, er Fastelavnsferien forbi. Strutterne og Bollerne er spist. Børnenes Fastelavnsris har mistet Nyhedens Interesse, og Poderne selv er paa Vej til Skole. Hos os liger lille Mads's Ris (det ved jeg) slængt hen i en Krog, medens den unge Herre i fuldt Firspring farer af Sted med sin Katekismus om ikke i Hjertet saa dog i Tornistret for at søge hen til det Kundskabs Væld, som han til daglig med vekslende Appetit tager til sig af.

Og jeg falder i Tanker over Riset med dets gule Vatkyllinger og forgyldte Svøbelsesbørn, fortaber mig i dets Symbolik, der er smuk, ældgammel og hedensk. De fleste af vore Fastelavnsskikke og -fester er af hedensk Oprindelse og kan føres tilbage til de nordiske Jævndøgnsfester, som saa senere, i den kristne Tid, henlagdes til Fastens Begyndelse. De er udsprunget af den Forestilling, at ved Jævndøgnstide staar Kampen mellem Vinter og Vaar. Da mødes de to Aarstider i et Livtag, hvor Vinteren maa trække det korteste Straa.

Trods »stiv Østen« og »kras Norden« vil den første Følfod snart vise sig paa Grøftekanten, Gæslingerne paa Pilekvistene vil dunes, og Lærkerne vil synge.

Disse Vaarfornemmelser havde vore Forfædre ogsaa. De kaldte deres Fastelavnsris »Livskvisten«, fordi man med et Rap af denne Kvist vilde vække slumrende Kræfter op af Dvale og kalde alt levende til Vækst og Arbejde. Med Livskvisten fo'r man løs paa Slægt og Venner. Det var ikke alene om Morgenen og for at purre ud af Sengen, man brugte Kvisten, nej, det var naar og hvor som helst, man traf nogen, som man vilde gøre vel imod. At blive riset godt igennem betød Lykke.

Man nøjedes for Resten ikke med at piske Liv i Menneskene; skulde det gaa helt rigtigt til, saa risede man tillige Dyrene i Stalden. Træer og Buske i Haven, ja, selv den frosne Jord fik et Svip af Snerten ogsaa.

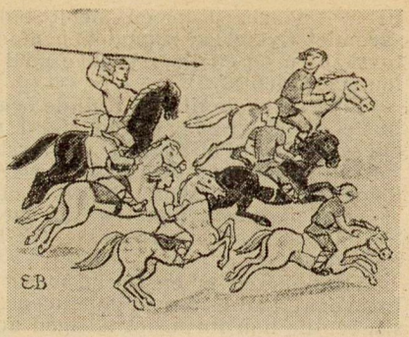
Jorden kunde dog ikke klare sig med et Rap af Riset alene. Skulde det rigtig batte, maatte man ty til kraftigere Midler. Og et saadant Middel havde man i den

De smaa mangefarvede Poser med Kilden til Sundhed og Skønhed.

Ønsker De godt Udbytte af Haven, køb da F. D. B.s Havefrø i Brugsforeningen.

F. D. B. FRØ
med den effektive Garanti

saakaldte *Plovgang*, som skulde være ufejlbarlig til at ruske den bundne Jord op af Vintersøvnen.

Onsdag efter Fastelavn skulde Aarets første Plovfure trækkes, om saa Sneen føg, og om Jordskorpen var stiv som en Pind. Unge Piger eller Karle dannede Plovens Forspand, og Byens Folk saa til, medens Ungdommen vækkede den slumrende Jord.

Samtlige Fester symboliserede den fremtrængende Vaar, som uden Naade jog Vinteren af Lande.

Man foranstaltede Kapløb, og Deltagerne i Løbet var letklædte unge Piger, som forestillede Vaarvindene, der pustede Vinteren væk. Man tændte Baal, hvis Luer skulde forjage den lede Trold, som Vinteren med dens Surhed og Kulde nu forekom Folk at være.

Jo, der var Fjendskab mellem Vaaren og Vinteren, og man lod undertiden de to Magter afgøre det i aaben Kamp som et rigtigt Dystløb mellem to »Hære«.

Vinterens Kæmper var udklædte i triste Dragter. De red paa daarlige, skindmagre Krikker, og det var de mest fummelfingrede af Byens Knøse, der blev udtagne til at forsvare Vinterens Sag. Vaarens Stridsmænd derimod red paa fede, fint pudsede Heste, hvis Manke var flettet med farvede Baand. Selv var de klædt i smukke Dragter og var udvalgt blandt de kønneste og raskeste Ungersvende paa Egnen. Naar denne pyntelige Skare fo'r frem, var det klart for Tilskuerne, at den maatte vinde. Hvad den da ogsaa gjorde hvert evige Aar — lige saa sikkert, som at Solen og Sydvest-Vinden fik Bugt med Frosten og Sneen. — — —

Vi moderne Mennesker knuges vel næppe saa haardt af den »lede« Vinter, som de gamle knugedes af den. Vi kan ved det elektriske Lys's Hjælp gøre Nat til Dag, om vi ønsker det. Vi kan i vore Stuer gøre Vinter til Sommer med Blomster og anden Hygge. Vi kan praktisk talt — navnlig dersom vi har Centralvarme — gøre ethvert Rum i vore Hjem frostfrit. Vi har befriet os for en Del af det Ubehag og det Besvær, som Vinterkulden og Vintermørket fører med sig. Men endnu magter vi ikke at løse den bundne Jord. Endnu maa vi lade Vaaren og de milde Vinde om *det*. Vort udendørs Liv med vor Have, vore Dyr og vore Børns Friluftslege er afhængigt af Vaaren. Og derfor vogter vi i disse Dage, da vi staar paa Skellet mellem den sene Vinter og den tidlige Vaar, spændt paa, hvor hurtigt og hvor afgjort Vaaren vil sejre.

Det er for Resten sandsynligt, at vi da pludseligt faar Fornemmelsen af at have smagt Fastelavnsriset.

Den Dag, da Solen skinner fuldt og huldsaligt og — ubarmhjertigt ind i vore Stuer, afdækker den adskilligt, og vi konfronteres med en Hærskare af Vintertidens Forsømmeligheder. Beskæmmet ser vi, at der er Støv paa Randen af ubrugte Bøger, et Gardin er falmet hist, og en Pude er luvslidt her. Kjolen, vi har brugt hjemme, fordi »den godt kunde gaa lidt endnu«, viser sig at have baade Plet og Rynke paa Steder, hvor den ikke skulde have det.

Erkendelsen af dette og meget andet af samme Slags vækker os paa een Gang op til Daad. Der kommer Skub i vor Foretagsomhed. Det døde og dovne i vort Sind »flyr med Skræk«. —

Thi hvem af os vil »sidde ene tilbage i Vinterens Bolig, mens Vaarens Vinde leger over Sletterne?« — — (Ossian). *Søster.*

*

En Paamindelse om Raakost og Salatolie!

De senere Aars videnskabelige Undersøgelser af den menneskelige Ernæring har oplyst os om, at der i frisk Frugt og raa, friske Grønsager findes mange, for den menneskelige Organisme vigtige, Stoffer, som forringes eller helt ødelægges ved Kogning.

Ikke desto mindre træffer man endnu Mennesker, der siger: »Raa Kaal, nej, føj da for Skam.« Denne Uvilje mod Raakost skyldes gammel Fordom og manglende Kendskab til Retternes Tilberedning. For faa Aar siden kunde man let tælle de Mennesker, der spiste modne, raa Tomater med Velbehag; nu er de lige saa faa, der ikke gør det. Men siger man nu til Folk: »Spis et Stykke Smørrebrød med friske Agurkeskiver og Salt paa, eller bland Tomat- og Agurkeskiver til Paalæg!« faar man til Svar: »Raa Agurker, uha!« De glemmer lige i Øjeblikket, at de utallige Gange har spist Agurkesalat af »raa« Agurker. Agurkesalat, tilberedt med Citronsaft, lidt Salt og Sukker, er meget sundere og mere velsmagende, end naar man bruger Eddike og Peber dertil, og friske, raa Agurkeskiver paa Smørrebrød bliver efterhaanden en Delikatesse for den, der de første Par Gange overvinder sin Modvilje og spiser væk.

Det hele er en Vane- og Viljesag; men en god Vilje og gode Vaner er det bedste, Folk kan være udrustet med. Og man bør for sin egen og Folkesundhedens Skyld ikke vise Tanken om Raakost helt fra sig, men prøve at supplere de daglige Retter med raa Frugt og raa Grønsager efter Aarstiden.

Disse Næringsmidler er for Tiden stærkt paa Retur, men endnu haves Rødkaal og Hvidkaal, hvoraf man kan lave sund og forfriskende Salat paa følgende Maade:

Den rensede Kaal snittes meget fint, enten med en skarp Kniv paa et Spækkebræt, med en Kartoffelskrællekniv eller paa et dertil indrettet Raakostjern. Den blandes derefter i en Skaal med Salatolie, Citronsaft og Salt efter Behag og serveres straks til en varm Ret med Sauce og Kartofler.

Til koldt Bord blandes Salaten med kogte, kolde Kartoffelskiver og gerne et smaatskaaret Æble.

Gulerødder haves ogsaa endnu, og en raa Gulerod revet paa et Rivejern er et udmærket sundt Paalæg til Smørrebrød, kan ogsaa bruges til at pynte Hvidkaalssalaten med eller spises til stuvede Kartofler.

Saften presset af fintdelte, raa Grønsager, f. Eks. Spinat og Gulerod, bruges flere Steder som Medicin mod forskellige Sygdomme.

Tiden til at bestille Frø er nu inde. Forsyn Dem rigeligt med Sorter, hvoraf der kan laves »Raakost«, f. Eks. Salat, Spinat, Portulak, Radis, Ærter, Gulerødder, Hvidkaal, Rødkaal, Blomkaal, Knudekaal, Rødbeder, Agurker og Tomater eller med Planter, naar Tiden er inde.

Der vil nok senere blive Tid til at faa noget at vide om Urternes Anvendelse.

Til Tilberedning af Salaterne bruges som Regel Salatolie, og i »Brugsen« køber man en udmærket og billig Jordnødolie, som jeg gerne vil have Lov til at anbefale. Den købes billigst i Helflasker, og selv om man kun bruger Olie ved sjældne Lejligheder, behøver man ikke at købe i Smaaportioner, naar man har en Kælder at opbevare den i. Paa den kolde Aarstid vil Olien altid stivne i Flasken. Man hælder da en Portion af i en mindre Flaske og beholder denne i Køkkenet, mens man sætter den store Flaske i Kælderen. Saa undgaar man at tø hele Portionen op, hver Gang, man skal bruge et Par Spiseskefulde. Men husk endelig baade Sommer og Vinter at have Flasken tæt indpakket i Papir, saa Lyset holdes ude fra Olien; ellers bliver den hurtig harsk.

Marie Isen.

*

Grahamsbrød.

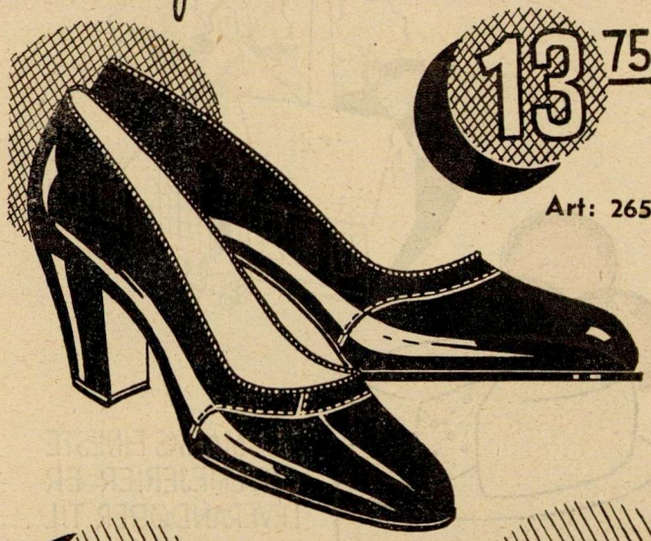
I Tilslutning til Marie Isens Artikel i B.-B. Nr. 24, 1934, som jeg fuldt ud kan bifalde, vil jeg gerne fremkomme med følgende angaaende Prisen paa Grahamsmel:

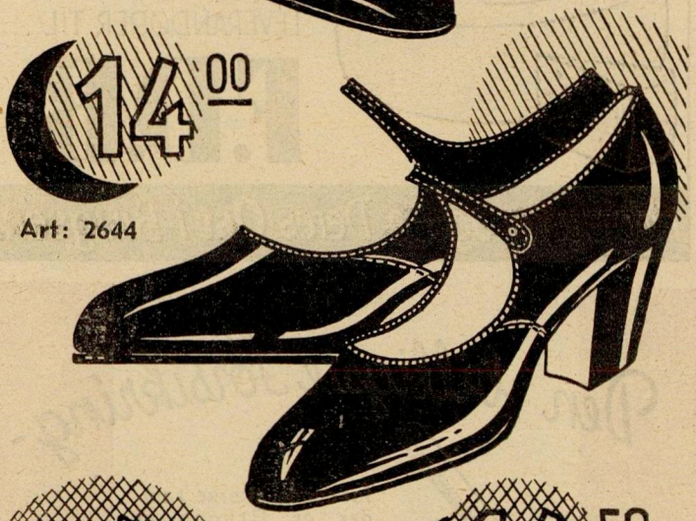
Da Grahamsmel kun bestaar af malet Hvede, skulde Prisen jo kun være Hvedeprisen plus Formalingen, — men ellers kan enhver selv lade Hveden male og derved blive sat i Stand til at fremstille, efter min Mening, ikke blot det bedste men ogsaa det *billigste* Brød.

Bramminge Mark. *Jens Østergaard.*

*

LAKSKO til Konfirmationen

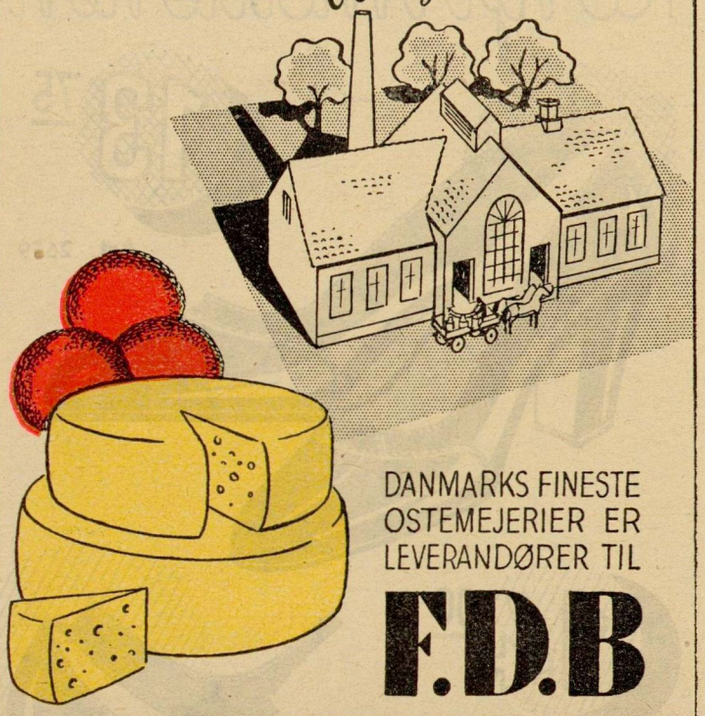

Hvide Skindsko, udr. Kr. 9,50. Rem Kr. 10,00. Laksko med lavere Hæle er annonceret i sidste Nummer. Andendags-Sko bedes set i Kataloget i Brugsforeningen eller i vore Detail-Udsalg.

F.D.B.s SKOTØJSFABRIK

OST er sundt og billigt Paalæg....

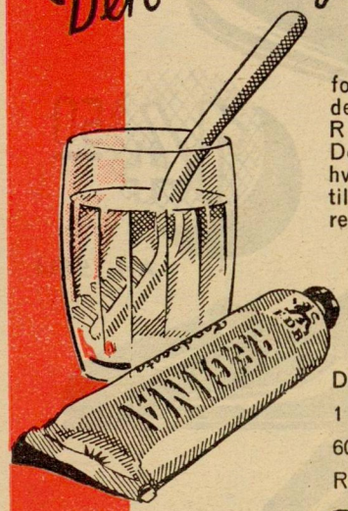

DANMARKS FINESTE OSTEMEJERIER ER LEVERANDØRER TIL

F.D.B

Køb derfor ogsaa Deres **Ost** i Brugsen.

Den billigste Forsikring-

for sunde, stærke Tænder er Brugen af REGINA Tandpasta. Det er kun en Bagatel hver Morgen, der gaar til at holde Tænderne rene og hvide.

Den store Tube koster 1 Kr., den lille Tube 60 Øre, og Brugen af REGINA Tandpasta er

-en ren Fornøjelse

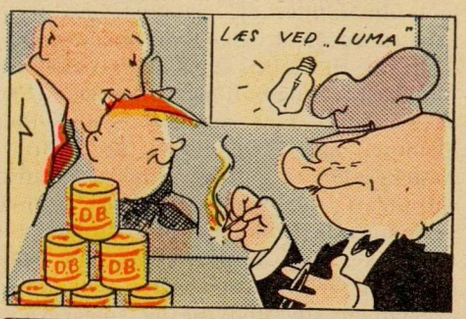
REGINA

Tandpasta

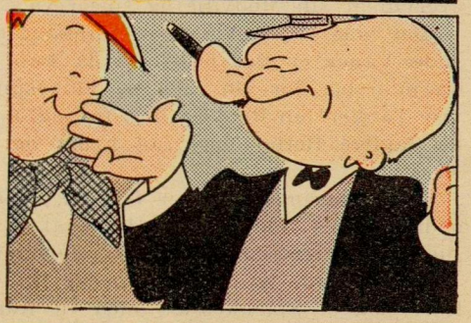
F.D.B DE DANSKE FORBRUGSFORENINGERS FÆLLESFORENING DANMARKS-BRUGSFORENINGEN

Lille Peter Brugs's store Oplevelser.

Teori og Praksis er ikke det samme!

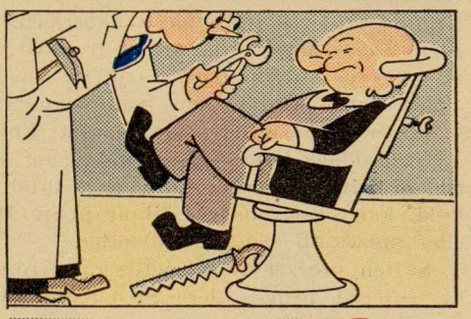
Peter: Man skal aldrig tabe Humøret, men smile sig gennem Livet. »Keep smiling«, som Amerikanerne siger, hvad der betyder saadan noget som: »Lev Livet leende!«

Peter: Se nu til mig! Jeg skal til Tandlæge, og jeg smiler alligevel!

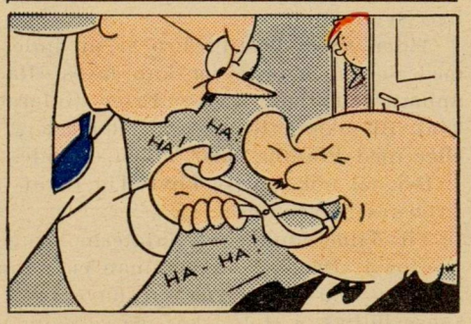
Palle: Det skal jeg nok faa pillet ud af dig!

Peter: Jeg vædder 10 »Comtesser« paa, at der ikke er noget, der kan slaa mit Humør ned!

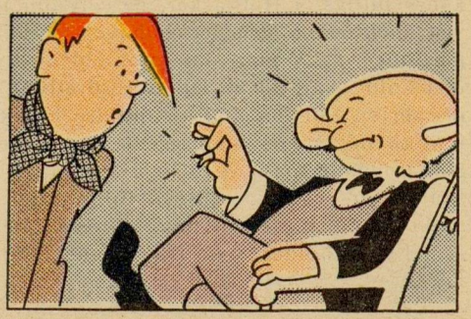

Tandlægen: Ja, Tanden maa ud — og da det er en Visdomstand, bliver jeg nødt til at bedøve Dem. Hvad siger De til en Gang Lattergas?

Peter: Det er lige noget for *mig!*

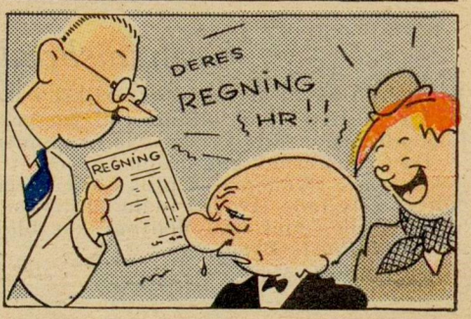
Palle (tænker): Lattergas! Det burde man vist tage en Dosis af hver Gang, man skal betale sin Skatteregning eller gaa et Par nye Sko til!

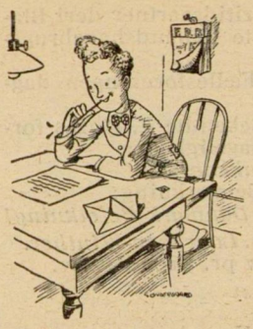
Peter: Ja, hvad sagde jeg! Alt er ingenting, naar man bare smiler — og naar man saa tilmed faar Lattergas!

Palle: Ja, det lader jo næsten til, at jeg taber de ti Cigarer!

Tandlægen: Her er Regningen!

Palle: Hvor blev Smilet af, lille Peter? Nu ryger »Comtesserne«, men de ryger ud af din Lomme — og det er mig, der ryger dem!

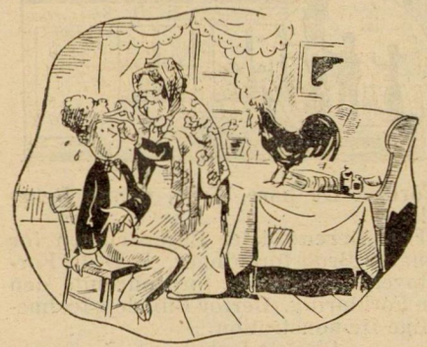
Søren Dims skriver hjem.

Brugsen, 3. ds.

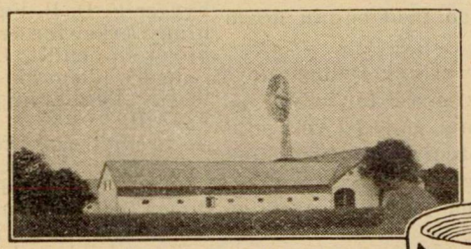
Kære Moder!

Tak for dit lange, hyggelige Brev med de forskellige baade komiske og triste Beretninger om diverse »kloge Mænd« og »kloge Koner«, som du har hørt om, og jeg kan fortælle, at nu — hvor den »kloge« Skovfogeddatter herovre ikke længere anses for at være »klog« — er der ogsaa kommen adskillige mere eller mindre spøgefulde Historier i Omløb om hende. Hjulmageren fortalte saaledes forleden et meget sødt lille Træk, som jeg ikke vil forskaane dig for. Han opsøgte for et Aars Tid siden den dengang noget saa forfærdelig »kloge« Dame og spurgte paa sin stilfærdige og forlegne Maade, om hun ikke havde et Middel mod noget i Retning af Flyvegigt i Nakken, der kom og gik og var meget generende — hvorpaa hun omgaaende afleverede en rivende Forklaring om, at det skyldtes en syg Muskel eller saadan noget, og samtidig trykkede hun hans Hoved fremefter med den ene Haand og gav sig med den anden til at bearbejde hans Nakke saa energisk, at han troede, at hele Hovedet skulde flyve af ham. Han skreg som en Gris i Slagtetiden, men var ikke i Stand til at frembringe to sammenhængende Ord — og det varede noget, før han fandt paa at redde sig ved lige saa stille at lade sig glide ned paa Gulvet. Da den haandfaste Dame spurgte, om det ikke havde hjulpet, skyndte han sig at nikke, betale og forsvinde ud ad Døren — for det forfærdelige var, at det slet ikke var ham, men hans Kone, der havde Flyvegigt i Nakken, og at han bare var kommet for at bede om et godt Raad .. Det var nu iøvrigt »Grumse-Sidse«, jeg vilde berette om — og i Anledning af, at du skriver, at du paa Grundlag af mine tidligere Udtalelser om hende ikke rigtig kan tænke dig, at hun virkelig skulde give sig af med at kurere paa Folk, maa jeg desværre indrømme, at du har Ret, og at hun heller ikke gør det. Det er faktisk mig, der er ved at gaa og blive en slem gammel Idiot, som slet ikke kan hamle op med dig eller »Grumse-Sidse«. Det ærgrede mig saadan, at netop *hun*, der havde saa megen Grund til at være vor dygtige Doktor Hansen Tak skyldig, skulde give sig til at gaa ham saa at sige i Bedene — og i Søndags Formiddag paatog jeg mig et meget lidende Udtryk i hele Hovedet og marcherede ud til gamle Sidses Hus for at spille Patient og derved faa Lejlighed til at se, hvordan hun virkede i det. Hun tog nydeligt imod mig, og jeg gav mig saa til at ævle en Masse op om, at jeg jævnlig havde en generende Prikken i Hovedet. Hun gav sig til at føle mig paa Hovedet og mumlede noget om, at hun længe havde haft en Anelse om, at der var noget galt deroppe, hvad der unægtelig var en temmelig uforskammet Bemærkning. Saa sukkede hun dybt og erklærede: »Nej, bitte Søren — der er ikke noget at stille op med *det* Hovede! Tag du hellere til København og køb dig et nyt — der kan man jo faa saa mange kunstige Ting, efter hvad man hører!« Ser du — hun siger altid »du« til mig, og det har jeg heller ikke noget imod, men det med Hovedet faldt mig jo lidt for Brystet, og genial som jeg er, faldt det mig ind, at hun vistnok gjorde Grin med mig. Det viste sig da ogsaa at passe, for lidt efter gav hun sig til at smaaklukke af indeklemt Latter, og saa kom hun da ogsaa frem med Sandheden, og den var ikke kedelig. Hun afslørede sig som en virkelig 1. Klasses klog Kone — hun behandler nemlig hver »Patient« paa den Maade, at hun efter en Masse Snakken-frem-og-tilbage siger til Vedkommende, at det foreliggende Tilfælde netop ligger uden for *hendes* Evner, og at det er noget, som kun en Læge kan klare! Og paa den Maade faar hun dem allesammen til at henvende sig til Sagkundskaben, og bedre kan det jo ikke være. Det var for at tilfredsstille Folks Trang til at gaa til »kloge Koner«, at hun havde fundet paa at slaa sig ned som saadan, da hun jo mente, at hun paa den Maade kunne forpurre, at de opsøgte mindre samvittighedsfulde »Konkurrenter« andre Steder, og det var vel godt regnet ud. Doktoren aner selvfølgelig ikke noget om dette »Medarbejderskab« — du og jeg er de eneste, der ved Besked, og dermed være du kærligst hilset fra

din altid hengivne Søn *Søren*.

Til Udhuse og Længer

Kronos Titanhvidt holder Stand, hvor anden Maling affarves og gaar til Grunde. Den dækker udmærket og er let at stryge.

Lidt dyrere i Indkøb. Meget billigere i Brug.

Generalagent:
Det Hempelske Handelshus, København.

849

Nyt

Zebralin Ovnsværte

I TUBER

F. D. B.-SPROG

Vor Nytaars-Intelligensprøve til Læserne har faaet et uhyre vellykket Forløb. Fra mange har vi modtaget Prøver paa F. D. B.-Sprog, og adskillige af disse er baade korrekte og morsomme. Naturligvis har den bundne Benyttelse af de tre Forbogstaver F. D. B. i Rækkefølge voldt Vanskeligheder for en og anden, saa det er gaaet lidt ud over Meningen.

Opmuntrende er det at konstatere, hvorledes en Konkurrence som denne giver Udtryk for en levende Interesse ude omkring for Brugsforeningernes og Fællesforeningens og Brugsforenings-Bladets Virksomhed. Adskillige af Bidragene handler herom og viser, at der følges svært godt med. For Resten har vi Deltagere i F. D. B.-Sprogprøven fra alle Egne af Landet, Kvinder og Mænd, Børn og voksne, alle mulige Stillinger. Saa ogsaa paa denne Maade faar vi en Bekræftelse paa Brugsforeningsbevægelsens *almindelige* Karakter og Tilslutningen til den indenfor alle Kredse i vort Folk.

For at give en lille Prøve paa Bidragene — dog nok nogle af de bedre — bringer vi nedenfor nogle forskellige Smaastykker affattede paa F. D. B.-Sprog. Det saare vanskelige Arbejde at udvælge de fire Præmietagere er endnu ikke afsluttet af den høje Dommerkomité, men vi regner med, at vi i næste Nummer kan bringe Resultatet sammen med endnu nogle Bidrag.

Foreløbig takker vi alle Deltagerne i Prøven for deres Interesse for selve Opgaven og for de mange gode og velmente Ytringer om Brugsforeningsarbejdet. Forhaabentlig ses mange af os igen ved en senere Lejlighed, naar Intelligensen atter skal prøves:

I.

Formindskes din Betalingsevne, faar du besøge først din »Brugs«, før du bruger »fremmede« diverse Brugsgenstande. Fremmer du Besøget, føler dit Budget *først* det besparende. Fortsætter du Besøget, forøges din Brugsforenings Førerstilling. Dine Bekendte følger *dit* Besøg — forøger deres Behov fra deres Brugsforening — fortsætter *deres* Besparelser. Følges denne Betragtning fra dens Begyndelse, faar du Bevægelsens folkelige, demokratiske Betydning. Fatter du Betydningen, forstaar du Bevægelsen, følger du Bevægelsen fremad, da betyder F. D. B. foruden dit Behov: Forenet dansk Bærekraft.

Kruse Madsen, Ledagervej 58, Vanløse.

*

II.

For danske »Brugser« foreslaas der Beskatning;
for det betyder for Detailhandlen bedre Forfatning.
Da Broderparten frivilligt dog »bløder«, foruden dem Bestyrerne forresten bøder,
for lidt det betyder for Detailhandlens Bestaaen;
forbyde dem betyder flere Dumhedens Begaaen,
for danske »Brugser« Forbrugerne dog beskytter,
Fremgangen dér beviser, flere dem benytter.

Anker Hansen,
Jul. Thomsensg. 20, København V.

*

III.

Fra Danerfolkets Barndomstid findes der Bautasten, fordi Datidens Beboere fejrede daadrige Begivenheder fra danske Bebyggelser, førend digre Bøger fik deres Blomstring. Først da betydningsfulde Fremskridt dominerende brød frem, drøftede Befolkningen Fædrelandets dagligdags Budskaber. Frihedselskende Drømmere banede Fremtidsveje, der beredte Folket dybtgaaende Besparelser. Fremsynede danske Borgere fandt da Betimeligheden for Danmarks Brugsforeninger.

F. D. B.-Firmaet danner Baggrunden for denne Bevægelse, fordi dens Begyndelse frigjorde danske Brugsforeningsmedlemmer fra de befrygtede Finansoperationer, Datidens Bevillingsindehavere foreskrev deres Besøgende.

F. D. B. fakturerer daglig billige Forbrugsvarer, der betyder finansielt dominerende Bolværk for det brugsinteresserede Folk. Det banebrydende for danske Brugsforeninger forbliver derfor Billigheden.

F. D. B. følger desuden bestandig Fremskridtsvejen, der blomstrer frem derude blandt Fremmednationerne. Dristigt bygger F. D. B. Fædrelandet dejlige Bygningsværker for det brede Folkelag. Daad bliver fuldendt! De bedste Fremtidsmuligheder dæmrer beskyttende for Danmarks Befolkning, fordi den benytter F. D. B.

Festligt dækkede Borde faar de betænksomme Fruer, der besøger F. D. B.s førende danske Brugsforeninger, fordi disses Butikker fører delikate Brugsvarer fra de bedste Fabrikker, der bestaar. Familien drikker behageligt Fødselsdagschokoladen, dersom blot F. D. B.s Firmanavn danner Beviset.

Fest da begejstret for den bedste Frihedsbevægelse, danske Borgere fik dannet. Bliv F. D. B. fuldtro. Det belønnes!

Finansier denne Besvarelse!

S. J. Christensen, Mellerup, pr. Randers.

*

IV.

Faar De Brugsforeningsbladet?

Faar De Bladet, følger De begejstret Forfatternes diverse Beretninger, Forartiklerne, der bringes, Foreningernes daglige Begivenheder, Fotoamatørernes dekorative Billeder. Forstaar desuden Brugsforeningernes Fremgang, deres begrundede Forekomst — deres Berettigelse? —

Foruden de betagende Fortællinger, der bringes, fremfører dette Blad F. D. B.s forskellige diverse Brugsgenstande forevigede, detailleret beskrevne. Foruden disse Bidrag findes der Beretninger, Familieopgaver, Dagligmadopskrifter, Bageanvisninger for Deres bebyrdede Frue; Dagliglivets Besværinger føles desaarsag betydelig formindskede.

Den begavede Fritidsgartner deri Bladet finder de bedste Frilandshavebrugsfiduser.

Derfor: Benyt Fællesforeningen daglig — bedre!

Forklar Deres Bekendte F. D. B.s forskellige direkte Behageligheder.

Forøg Deres Bankkonto!

Forstaa denne Bemærkning:

F. D. B. — For Danmark Befolkning!

Husmand *A. Lauritsen-Winther.*
Serritslev pr. Brønderslev.

*

V.

F. D. B.s fine dejlige Blad foreslaar danske Brugsforeningsmedlemmer forsøge deres Begavelse, forsøge deres behændige Forfatterevne. Det belønnes, forudsat deres Bidrag findes dertil berettiget. — Fristende! De bekendte F. D. B. Forbogstaver, der benyttes, forekommer dog besværlige for disse begyndende Forfattere.

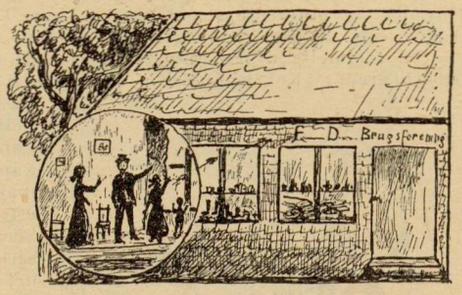
Den bedste Forening det bliver F.D.B., fordi den belønner »Familien« daglig. Bedre Forstaaelse deraf bestemmer Fordelene, der bliver flere. Den bør forstaa dens Bedste, forøge dens Brugsforeningsbesøg, fordi denne Brugsforening fører de bedste, fineste danske Brugsvarer, fortræffelige danske Beklædningsgenstande, fortrinligt dansk, billigt Fodtøj, der bringer Foden den bedste Form.

Derfor, begavede Fruer! De bør først daglig belære »Fatter«, Datter, Brormand:

Find din »Brugs«,
for det bliver Fortjeneste.

Den bedste Fod
du bestemt fik,
dersom bare først dit Blik
fandt din Brugsforeningsbutik.

Faar du Brug
for dansk Bomuldstøj,
farverigt, dejligt, billigt,
find da beredvilligt
F. D. B.!

Fortsæt De bare, Frue, denne Belæring!

»Forfatteren« deler Begejstringen for Danmarks Brugsforeninger. F. D. B. Forbogstaver dog binder, forhindrende den bedre Forklaring. Derfor Billedets forhaabentlige Demonstration.

Bladets forbundne
danske »Brugsven«.
Lærerinde *Anna Larsen,*
Daastrup, Vig Sj.

Dette Nummer af Bladet er leveret paa Postkontoret d. 5. Marts.

*

Redaktionen sluttet d. 23. Februar.

Udgivet af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.
Redaktør: cand. polit. A. Axelsen Drejer — Redaktion og Ekspedition: Njalsgade 15, København S.
Det Hoffensbergske Etabl.

Her er Strømper til raske Drenge —

Drenge ved nok selv, hvordan Sportsstrømperne skal være
— som F. D. B. fabrikerer dem. —

F. D. B. Drenge-Strømper er saa stærke, at det vil glæde enhver Mor, for hvem Strømpespørgsmaalet ellers er lidt af et Problem.

Dessin 3619 **Prima heluldne** ribstrikkede **Sports-strømper** med pyntelig kulørt Bort.

Faas i smukke graa og brune mixede Farver.

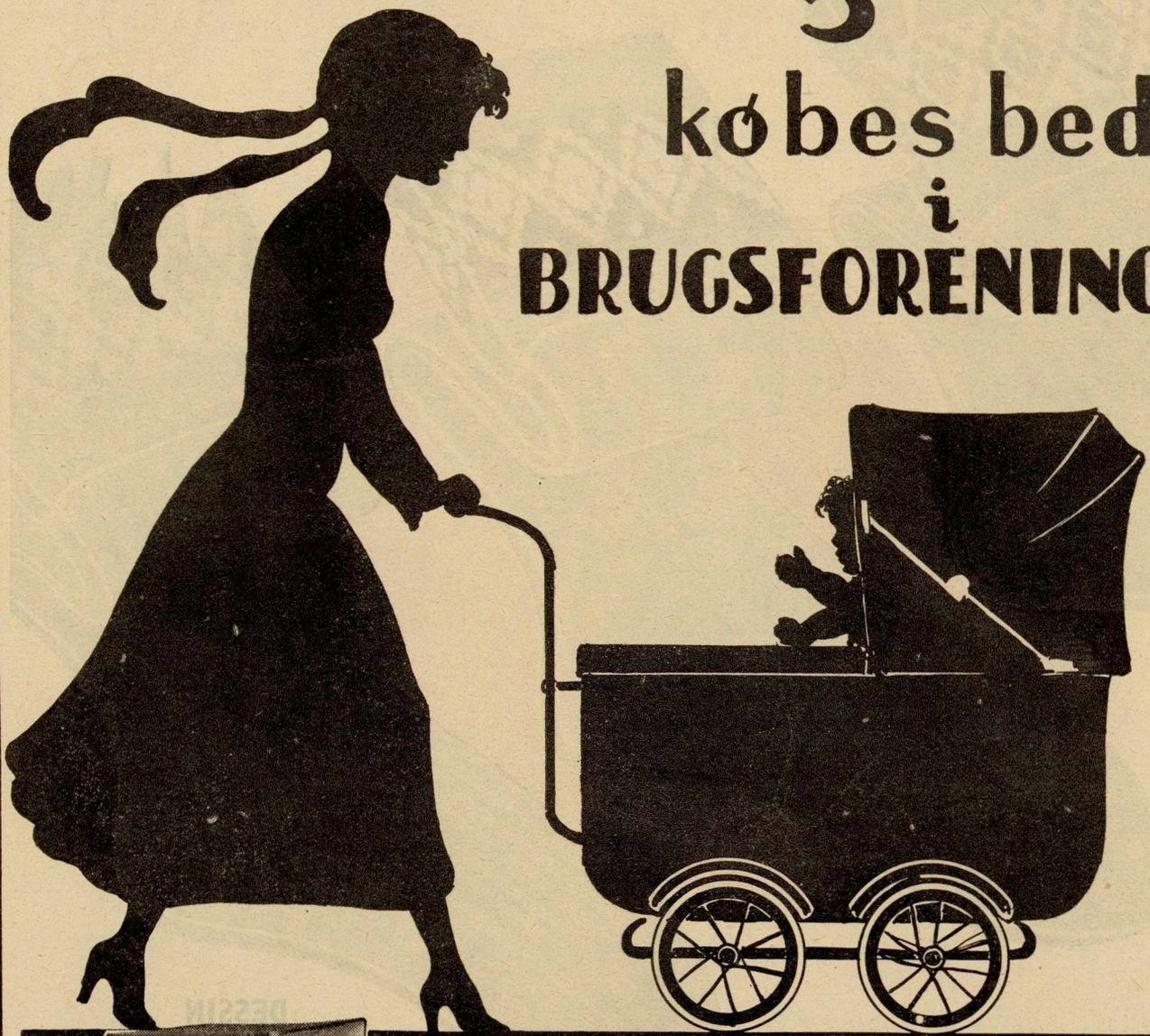
Størrelse:	3	4	5	6	7	8	9	10
Fodlængde i cm:	15	17	19	20	22	23	24	26
Pris pr. Par Kr.:	**1.05**	**1.10**	**1.20**	**1.30**	**1.40**	**1.45**	**1.55**	**1.65**

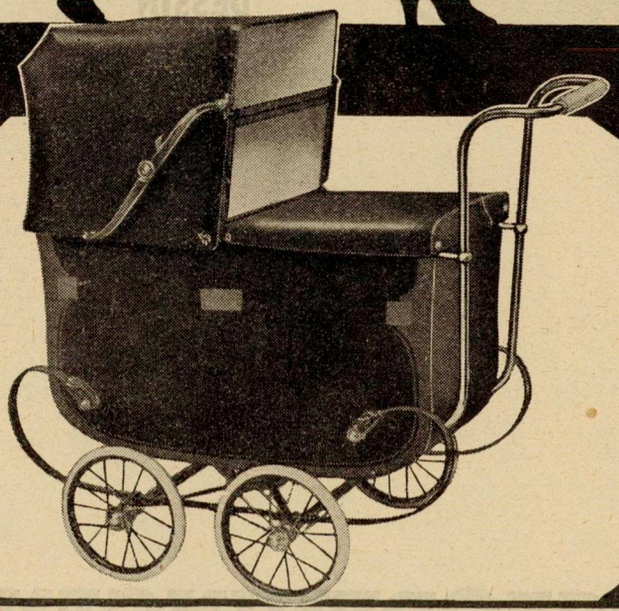
—køb det i BRUGSFORENINGEN

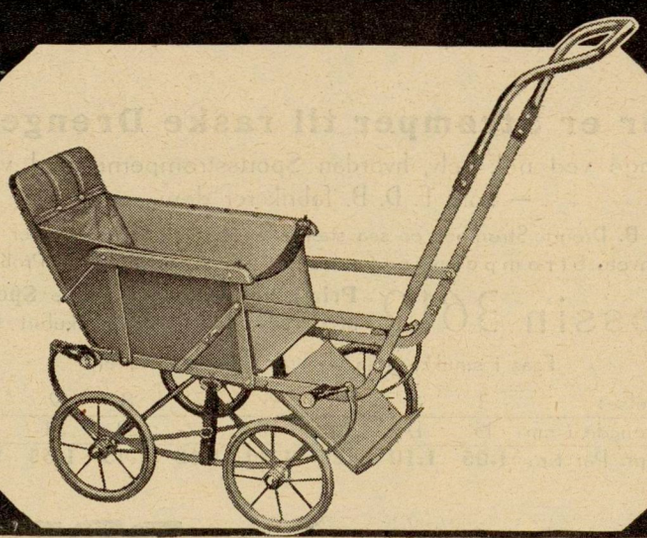
-Deres egen Forretning-

Barnevognen

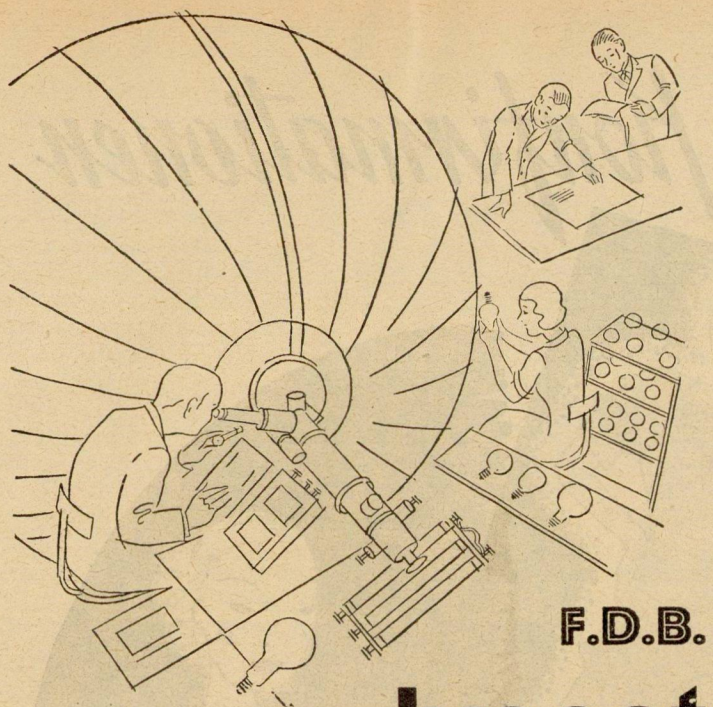
købes bedst i BRUGSFORENINGEN

FÆLLESFORENINGEN FOR DANMARKS BRUGSFORENINGER

F.D.B.

lys lysere lysest

Specielt uddannede Ingeniører er stadig beskæftiget med yderligere Forbedringer af Luma-Lampens Lysökonomi.

Teknikkens nyeste Fremskridt udnyttes. Langsomt men sikkert forhøjes Lysudbyttet yderligere.

Ved Hjælp af forbedrede Maskiner og bedre Arbejdsteknik stræber man at fremstille det fuldkomne Produkt.

Alt dette samvirker for at skabe den kooperative Kvalitetslampe

LUMA

Husk

TILLANTIN

til Afsvampning

af

VAARSÆDEN

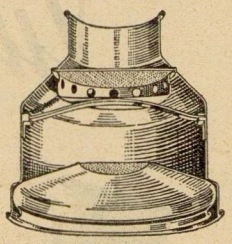
I Forsøg og Praksis

altid

Nr. 1

— faas i Brugsforeningen.

Faar De fuld Pris for Deres Mælk?

Mælkerenseren „PERFECT" (set i Tværsnit)

Hvis ikke, trænger De da ikke til en rigtig Mælkerenser, en der, foruden at tilbageholde de grove Urenheder, saasom Straa, Kohaar og lignende i den særlige Overskaal, giver Mælken en effektiv Rensning, saadan som Mælkerenseren **„PERFECT"** gør det —?

Dyrlæge-Forsøg har godtgjort dens enestaaaende Filtreringsevne.

Faas overalt!

A/S FREDERIKSBERG METALVAREFABRIK
KØBENHAVN F.

DET DANSKE

GØDNINGS-KOMPAGNI

Sanagran

Benyt SANAGRAN til Afsvampningen.

Fortrinligt baade til **Tør- og Vaadafsvampning.**

Som særligt Tørafsvampningsmiddel til Runkelroefrø og Sukkerroefrø kan vi anbefale **BETASAN.**

STENVÆRKTØJ

Kvalitetsvaren bærer Mærket:

DSH

Dansk Staal Industri A/s
Af 1933

Tilbered Supper, Saucer, Grönsagsretter med

MAGGI's BOUILLON

KVALITETSVARE!

Løstesaften DECROTTES

hjælper **straks.**

Kgl. dansk Patent

En Læge skriver:

»Jeg skal tilføje, at ved et Par Tilfælde af særdeles haardnakket *Bronchitis*, der hos et Par Børn — som saa ofte — afløste en heftig *Kighoste*, har det været paafaldende, at »*Decrottes* havde en bedre Virkning paa *Bronchitis* end de forud almindelig anvendte Midler til *Ekspektoration* og *Lindring* af Halssymptomerne.

S. O. Brøndsted, Læge, Aarhus.«

Talrige Læger har anbefalet det udmærkede Naturprodukt.

Faas i Deres Brugsforening. Fabr. Decrottes, Kbhvn. Tlf. 2613.

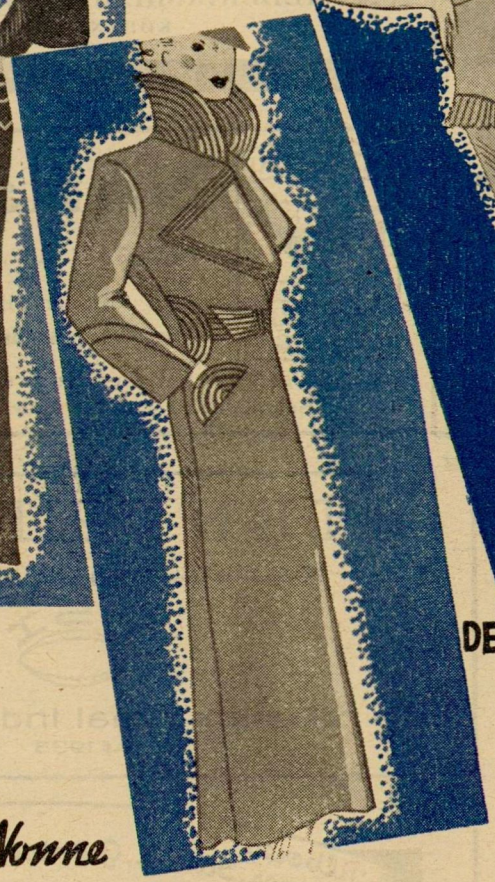
Til Konfirmationen

Nordrup

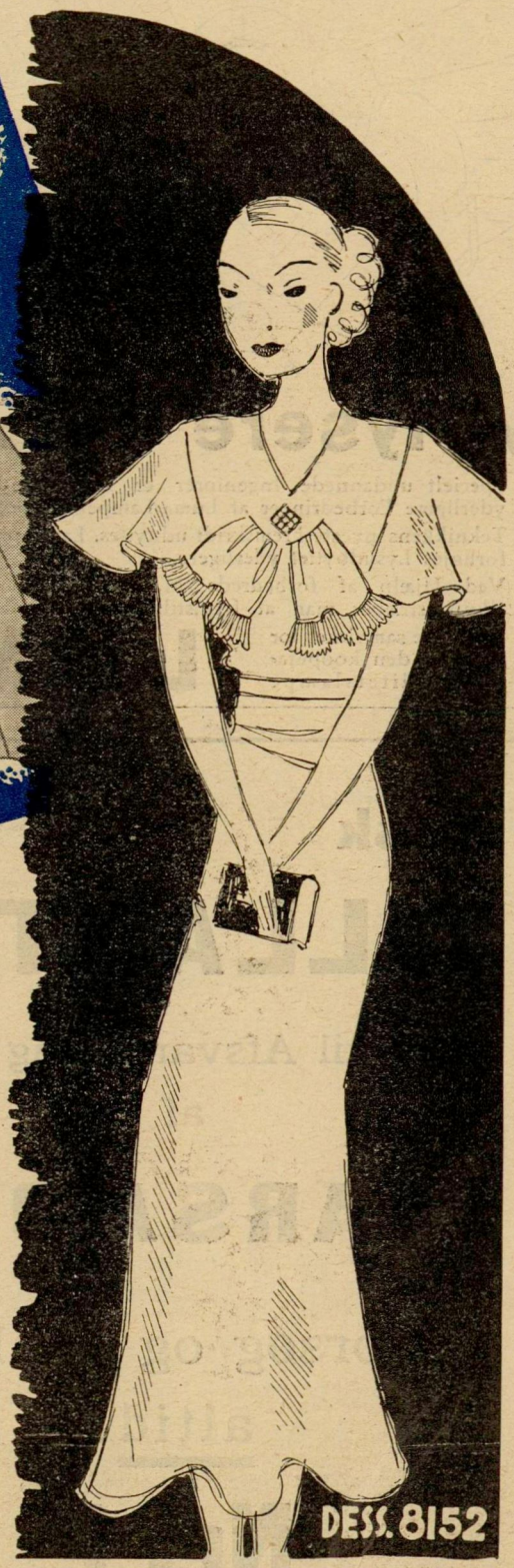

DESS. 8110

Nonne

DESS. 8152

Lad F. D. B. klæde Konfirmandinden paa.

For den unge Pige, der snart skal konfirmeres, staar Konfirmationsudstyret som en meget vigtig Ting. — Og F. D. B. fremstiller netop **det**, der falder i Konfirmandindens Smag. Ikke mindst Kjolerne – de er i ganske henrivende Faconer, der hverken er for voksne eller for barnlige, men helt rigtige. — Konfirmandfrakken skal naturligvis ogsaa være fra F. D. B., saa er man nemlig sikker paa at faa en fiks Frakke, der holder, hvad den lover.

Nordrup: Fiks Frakke, helforet med Silke; kan faas i mange forskellige Stoffer fra **Kr. 43.50** — **Nonne:** Meget klædelig Facon, helforet med Silke; mange Farver fra **Kr. 59.00** — **8110:** Chick ulden Kjole, mange Farver **Kr. 27.00** — **8152:** Moderne lang hvid Silkekjole **Kr. 19.50**

AFDELINGER FINDES I FØLGENDE BYER:

Kjøbenhavn Odense Næstved Svendborg Horsens Hjørring Varde
Aarhus Nykjøbing F. Holbæk Vejle Randers Skive Kolding

Husk at medbringe Rekvisition fra Deres Brugsforening.

F. D. B. KONFEKTION